

TRAFIKAKTIEBOLAGET GRÄNGESBERG-OXELÖSUNDS
JÄRNVÄGAR

Utdrag 02 ur särtryck 0270

Utkom från trycket
den 15 dec. 1962

Utgåva 1

ARBETARSKYDD
OCH
ARBETSTID

Gäller fr o m den 1 januari 1963

Arbetarskydd och arbetstid

Utdrag 02 omfattar avd C, Arbetarskydd, och avd D, Arbetstid, ur str 0270, Allmänna personalbestämmelser. Utdraget omspannar sidorna 59—182 ur str 0270.

Förteckning över ändringstryck

Ändringstryck skall antecknas här nedan, sedan utdraget kompletterats.

Ä n d r i n g s t r y c k							
nr	gäller fr o m den	infört		nr	gäller fr o m den	infört	
		den	av			den	av
1				11			
2				12			
3				13			
4				14			
5				15			
6				16			
7				17			
8				18			
9				19			
10				20			

C. Arbetarskydd

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

	Art
Inledning	101—106
Utdrag ur Arbetarskyddslagen	
Åtgärder för att förebygga ohälsa och olycksfall	
Allmänt	107—112
Förhandsgranskning av arbetslokaler m m	113—117
Hygieniska anordningar	118—125
Förebyggande av ohälsa	126—137
Förebyggande av olycksfall	138—160
Minderårigas användande i arbete	
Allmänt	161—164
Arbetsbok m m	165—173
Läkarbesiktning m m	174—181
Förbud att använda minderåriga till vissa farliga arbeten	182—188
Förbud att använda arbetstagare till målningsarbete med blyfärg	189—198
Samverkan mellan arbetsgivare och arbetstagare	
Allmänt	199—200
Ansvar, arbetsföreståndare m m	201—202
Skyddsombud och skyddskommitté	203—211
Instruktion för skyddsombud	212
Instruktion för skyddskommitté	213—217
Vissa skyldigheter för tillverkare och försäljare	218—221
Tillsyn	
Allmänt	222—225
Inspektionsbok	226
Tillsynsmyndigheter	227—230
Särskilda bestämmelser	
Lagens efterlevnad m m	231—237
Läkarundersökning i vissa fall	238—240

Skyddsåtgärder vid lastning och lossning av fartyg

Utdrag ur Kungl Maj:ts kungörelse om skyddsåtgärder, som vid lastning och lossning av fartyg ankomma på arbetsgivaren m fl 241—250

Utdrag ur Riksförsäkringsanstaltens kungörelse om skyddsåtgärder, som vid lastning och lossning av fartyg ankomma på arbetsgivaren m fl 251—260

Sid

Bilaga C 1

Förteckning över råd och anvisningar till arbetarskyddslagen 147

I denna avdelning återfinns utdrag ur följande författningar: (författningarnas korrekta rubricering finns i företalet under "Förkortningar")

Arbetarskyddslagen (ASL)

Arbetarskyddskungörelsen (ASK)

Kungl Maj:ts kungörelse om

— förbud att använda arbetstagare till målningsarbete med blyfärg (KKB),

— skyddsåtgärder, som vid lastning och lossning ankomma på arbetsgivaren m fl (KKF),

— förbud att använda minderåriga till vissa farliga arbeten (KKM),

— läkarundersökning och läkarbesiktning till förebyggande av vissa yrkessjukdomar (KKY)

Inledning

101:1. De grundläggande föreskrifterna om arbetarskyddet inom det svenska näringslivet finns i den av riksdagen fastställda arbetarskyddslagen. Som komplettering till denna har Kungl Maj:t utfärdat dels en allmän arbetarskyddskungörelse, dels specialkungörelser rörande vissa grupper av arbetstagare eller vissa slag av arbeten. Lagen och kungörelserna gäller i princip för allt arbete inom TGOJ utom skeppstjänst. De ställer krav på såväl arbetsgivare som arbetstagare och innehållet är därför till sin huvuddel av betydelse för alla anställda.

2. I följande avsnitt återges de delar av arbetarskyddslagen och kungörelserna, som har betydelse för det dagliga arbetet inom TGOJ. De utelämnade delarna behandlar myndigheternas interna handläggning av arbetarskyddsfrågor, påföljd vid brott mot förordningarna samt vissa inom TGOJ inaktuella förhållanden. Upplýsningar om utelämnade delar kan vid behov erhållas från resp avdelningsexpedition.

I denna avdelning har vidare utelämnats:

- alla föreskrifter om arbetstid (ingår i stället i avd D, Arbetstid) och följande föreskrifter, som inte alls finns återgivna i särtrycket:
- lagstiftning om arbetarskydd ombord på fartyg (skeppstjänst),
- myndigheternas föreskrifter om elströmanläggningar (bl a Kommerskollegie föreskrifter),
- föreskrifter av arbetarskyddskaraktär, som kan förekomma utanför den egentliga arbetarskyddslagstiftningen, exempelvis i förordningarna om eldfarliga oljor, explosiva varor, giftiga ämnen o d,
- anvisningar som utfärdas av arbetarskydds- eller tillsynsmyndigheterna.

Lagar, förordningar och anvisningar, som inte ingår i särtrycket, skall i *erforderlig utsträckning* finnas tillgängliga i första hand hos arbetsföreståndarna, och innehållet skall vara aktuellt för tillämpning av berörda chefer och övriga anställda. För att underlätta bedömningen av vad som kan vara aktuellt inom olika arbetsområden finns i bil C 1 en förteckning över sådana anvisningar, som finns registrerade hos arbetarskyddsstyrelsen.

102—106. (Reservnummer)

Utdrag ur Arbetarskyddslagen

Åtgärder för att förebygga ohälsa och olycksfall

Föreskrifter om åtgärder för att förebygga ohälsa och olycksfall finns i första hand i § 7—16 i arbetarskyddslagen samt i § 1—47 i arbetarskyddskungörelsen. De återges nedan i erforderliga utdrag tillsammans med TGOJ tillämpningsföreskrifter.

107. (ASL § 7)

Arbetsgivare är pliktig att, under särskilt beaktande av vad Allmänt
nedan sägs eller med stöd av denna lag föreskrives, iakttaga
allt som med hänsyn till arbetets natur och de förhållanden,
under vilka arbetet bedrives, samt arbetstagares ålder, yrkes-
vana och övriga förutsättningar för arbetet skäligen kan er-
fordras för att förebygga att hos honom sysselsatt arbetstagare
ådrager sig ohälsa i följd av arbetet eller drabbas av olycks-
fall däri.

Arbetstagare är pliktig att använda förefintliga skyddsanord-
ningar, noga följa i denna lag eller med stöd av densamma
meddelade föreskrifter samt i övrigt iakttaga tillbörlig försik-
tighet och, i vad på honom ankommer, medverka till före-
kommande av ohälsa och olycksfall.

108. (ASK § 1)

Arbetsgivare skall tillse att hos honom sysselsatta arbets-
tagare erhålla kännedom om de särskilda risker för ohälsa och
olycksfall, som äro förbundna med arbetet, samt, där så er-
fordras, meddela de föreskrifter och förhållningsregler, som
arbetstagare skall iakttaga för att undgå dessa risker.

Ledningen av visst arbete må icke, därest fara för ohälsa
eller olycksfall kan anses uppkomma därigenom, anförtros en
med arbetet oerfaren person.

I fråga om arbete, där bristande kunskap eller färdighet kan
anses medföra fara för ohälsa eller olycksfall, skall utöver vad
ovan sägs tillses att arbetstagare, som saknar nödig erfarenhet,
icke användes till dylikt arbete utan erforderlig undervisning
och ledning.

TGOJ *anm.* Erforderliga anvisningar lämnas av närmaste chef (arbets-
ledare) eller särskilt utsedd instruktör eller handledare. För vissa
arbeten finns dessutom tryckta anvisningar i form av tex sär-
trycksföreskrifter eller blanketter såsom "Råd och anvisningar till
snöskottare" och "Anvisningar till skydd för personal vid växling
och annat arbete på bangårdar och linjen".
För att förebygga elolycksfall finns en särskild "Skyddsplanerings-
bok".

109. (ASK § 2)

Till arbete, som ställer särskilda krav på arbetstagares hälso-tillstånd eller kroppsutveckling, må icke användas arbetstagare, som vid läkarundersökning befunnits sakna eller eljest uppenbarligen icke äger erforderliga fysiska och psykiska förutsättningar för arbetet och därigenom kan utsätta sig själv eller andra för risk för ohälsa eller olycksfall. Sådan arbetstagare bör i stället om möjligt beredas mera lämplig sysselsättning.

110. (ASK § 3)

I den mån så är påkallat skola å arbetsställe finnas anslagna föreskrifter om vad arbetstagare särskilt skall iakttaga för att förekomma ohälsa och olycksfall i arbete.

Å plats, där synnerlig fara för ohälsa eller olycksfall föreligger, skall varning för denna fara meddelas genom iögonfällande anslag, skylt eller påmålning å maskin, apparat eller dylikt.

Yrkesinspektör har att på framställning av arbetsgivare kostnadsfritt granska förslag till föreskrifter och anslag som ovan sägs.

Arbetstagare är skyldig att noggrant rätta sig efter föreskrifter och anslag som här ovan avses.

TGOJ anm. Behovet av anslag i lokaler och vid anläggningar skall regelbundet överses. Speciellt viktigt är detta i lokaler, där förbränningsmotordrivna fordon införs och medför koloxidrisk, vid tankanläggningar och förråd med eldfarlig olja av första klass samt vid starkströmsanläggningar.

111. (ASK § 4)

Där arbetstagare sysselsättes ensam i arbetslokal eller avdelning därav skall vid bedömning av behovet av skyddsåtgärder särskild hänsyn tagas, förutom till arten och graden av föreliggande olycksfallsrisk, till arbetstagarens möjligheter att vid inträffat olycks- eller sjukdomsfall erhålla erforderlig hjälp.

112. (ASK § 5)

När olycksfall medfört dödlig utgång eller svårare kroppsskada eller samtidigt drabbat flera arbetstagare, så ock eljest när inträffat olycksfall eller olycksfallstillbud är av sådan beskaffenhet att det kan antagas vara av väsentlig betydelse att det kommer till yrkesinspektionens kännedom, skall arbetsgivaren utan dröjsmål underrätta yrkesinspektören därom.

Anmälan som avses i första stycket skall ock göras beträffande sjukdomsfall, som omfattas av lagen den 14 juni 1929 (nr 131)

om försäkring för vissa yrkessjukdomar eller som eljest kan antagas vara föranlett av hälsofarligt arbete.

TGOJ *anm.* 1. Ovan nämnda lag har ersatts av lag om yrkesskadeförsäkring den 14 maj 1954.

TGOJ *anm.* 2. Den anmälningsskyldighet, som behandlas här, avser yrkesskador, d v s olycksfall i arbetet och yrkessjukdomar, som drabbat egna anställda.

Olycksfall, som " — — — medfört dödlig utgång eller svårare kroppsskada — — —", skall, som framgår av lagen, anmälas till yrkesinspektören utan dröjsmål. Denna anmälan sker genom arbetsföreståndarens försorg, lämpligen per telefon. För att få en objektiv utredning skall i sådana fall även polisen underrättas, vilket normalt sker genom platschefens försorg.

Vid mindre allvarliga olycksfall och yrkessjukdomar erfordras ingen brådskande anmälan, utan det räcker med den skriftliga anmälan som yrkesinspektören får via sjukkassan.

Föreskrifter om *intern* rapportering av olyckor m m samt anmälan till andra myndigheter än yrkesinspektionen finns i första hand i str 116, Hjälpberedskap.

113. (ASL § 8)

Arbetslokal skall vara inrättad i enlighet med vad därom må vara särskilt föreskrivet.

Förhandsgranskning av arbetslokaler m m

114. (ASK § 6)

Arbetsgivare, som ämnar företaga ny-, om- eller tillbyggnad av arbetslokal eller personalrum, äger tillställa yrkesinspektören förslag häröver, åtföljt av sådana ritningar och uppgifter som kunna erfordras för förslagens granskning. Över sådant förslag skall yrkesinspektören utan kostnad för arbetsgivaren snarast möjligt skriftligen yttra sig. Ifrågasättes annan ändring av sålunda granskat förslag än som kan hava förordats av yrkesinspektören och är ändringen av betydelse för arbets sundhet och säkerhet, bör ändringsförslaget underställas yrkesinspektören för granskning.

Vad nu sagts skall äga motsvarande tillämpning i fråga om ny eller ändrad anordning för arbetets bedrivande eller mera väsentlig omläggning av arbetsmetoden.

115. (ASK § 7)

Har yrkesinspektören från byggnadsnämnd, eller arbetsgivare för granskning mottagit förslag som avses i 6 §, äger han från arbetsgivaren infordra sådana ytterligare ritningar och uppgifter som kunna erfordras för förslagens granskning från arbetarskyddssynpunkt.

116. (ASK § 8)

Bergverkstad eller därmed jämförlig helt under jord förlagd arbetslokal må icke inrättas med mindre arbetarskyddsstyrelsen lämnat medgivande därtill. Som villkor för dylikt med-

givande skola gälla de föreskrifter styrelsen meddelar för verkstadens eller lokalens inrättande.

Vad nu sagts skall ej äga tillämpning å arbetslokal under jord i gruva eller stenbrott och ej heller å militär eller annan från försvarssynpunkt betydelsefull statlig anläggning, beträffande vilken Kungl. Maj:t förordnat att anläggningen skall vara förlagd i berg eller under jord.

117. (ASK § 9)

Innan lokal, som tidigare använts för annat ändamål, tages i bruk för stadigvarande användning såsom arbetslokal för industriell verksamhet, utan att byggnadslov erfordras i samband därmed, skall arbetsgivaren göra anmälan därom till yrkesinspektören. Har denne granskat förslag till om- eller tillbyggnad för den ändrade användningen, erfordras dock ej sådan anmälan.

Med stadigvarande användning avses här regelmässig användning under längre tid än sex månader i följd eller under säsongarbete.

Finnes med hänsyn till den nya verksamheten behov av särskilda föreskrifter för lokalens användande eller för arbetets bedrivande, åligger det yrkesinspektören att ofördröjligen meddela sådana föreskrifter.

118. (ASL § 9)

Hygieniska
anordningar

I erforderlig utsträckning skola arbetstagarna, på sätt som kan anses tillfredsställande med hänsyn till deras antal och fördelningen på kön samt arbetets natur och varaktighet, å eller invid arbetsstället äga tillgång till dricks- och tvättvatten, avträden, lämplig plats för ombyte, förvaring och i förekommande fall torkning av kläder samt lämplig plats för intagande av måltid.

Där så kan anses nödigt med hänsyn till de förhållanden, under vilka arbetet bedrivs, skall lämplig plats för vila eller utrymme, som erbjuder tillfredsställande skydd mot köld och nederbörd, stå till arbetstagarens förfogande.

119. (ASK § 12)

Dricksvatten av lämplig beskaffenhet skall vara lätt tillgängligt och tillhandahållas på hygieniskt tillfredsställande sätt.

Tjänligt tvättvatten skall tillhandahållas vid tillräckligt antal ändamålsenligt anordnade tvättplatser, såvitt möjligt förlagda till avskilt utrymme eller särskilt rum (tvättrum). Tvättvatten bör, där det kan anses påkallat, vara uppvärmt.

Där så erfordras med hänsyn till arbetets art, skola i eller intill tvättrum finnas anordningar för dusch eller fotbad.

Genom arbetsgivarens försorg och på hans bekostnad skola, såvida ej annan överenskommelse träffats, tvål, såpa eller andra tjänliga rengöringsmedel ävensom, där tillfredsställande anordningar för torkning eljest ej finnas, handdukar i erforderlig utsträckning tillhandahållas arbetstagarna.

TGOJ anm. På kontor och expeditioner tillhandahålls tvål och individuellt reserverade handdukar, som normalt byts högst en gång per vecka. Anställda som inte har kontors- eller expeditionstjänst erhåller individuell tilldelning av rengöringsmedel och handdukar begränsad till högst:

Rengöringsmedel

vid smutsigt arbete: 1 kg pasta (eller 2 tvålar, eller $\frac{1}{2}$ kg pasta + 1 tvål) varje månad och 1 tvål varannan månad
vid mindre smutsigt arbete: 1 tvål varje månad

Handdukar

vid smutsigt arbete: 1 linnehandduk, 1 jutehandduk
vid mindre smutsigt arbete: 1 linnehandduk
Handdukar byts normalt högst en gång per vecka.

120. (ASK § 13)

Lokal för ombyte och förvaring av kläder (klädrum) skall vara lämpligt förlagd och försedd med för ändamålet erforderliga och tillfredsställande anordningar.

Utrymme för torkning av kläder (torkrum) skall vara lämpligt förlagt inom eller i anslutning till klädrum samt försett med tillfredsställande anordningar för uppvärmning och luftväxling.

121. (ASK § 14)

Utrymme för intagande av måltider (matrum) skall vara lämpligt förlagt, för ändamålet avsett och inrett samt, där ej genom arbetsgivarens försorg eller eljest lagad mat tillhandahålles, försett med erforderliga anordningar att förvara och uppvärma medförd mat och dryck.

122. (ASK § 15)

Avträden skola vara lämpligt förlagda och från varandra avskilda samt i regel skilda för män och kvinnor; de skola vara på hygieniskt tillfredsställande sätt anordnade och ventilerade. Avträde och urinoar skola, där så lämpligen kan ske, vara anordnade med vattenspolning. Inom eller invid avträde bör om möjligt finnas tvättställ.

123. (ASK § 16)

Där i viss verksamhet enskilda arbetstagare på grund av arbets natur ofta måste nattetid uppehålla sig på ort, där de ej äro bosatta, bör lämplig lokal med erforderligt antal sovplatser (överliggningsrum) ställas till förfogande.

124. (ASK § 17)

Där arbete är av sådan natur att väntetid mer eller mindre regelbundet förekommer, böra arbetstagarna under väntetiden äga tillgång till lämpligt förlagd och anordnad lokal (vänt- rum).

125. (ASK § 18)

Vid byggnads-, anläggnings- och liknande arbeten må, där med hänsyn till arbetets omfattning och varaktighet personal- rum eller andra anordningar varom ovan sägs icke skäligen kunna påfordras, i stället tillhandahållas för ändamålet lämp- liga personalbodrar, personalvagnar eller andra anordningar.

126. (ASL § 10)

Förebyggande
av ohälsa

I sluten arbetslokal skall finnas tillräckligt luftutrymme, i regel uppgående till minst tio kubikmeter för varje där syssel- satt arbetstagare. Tillfredsställande luftväxling skall vara an- ordnad i sådan lokal ävensom, i den mån så är påkallat, på annan plats där arbete bedrives.

Arbete skall äga rum vid tillräcklig och tjänlig belysning samt så lämplig värme- och fuktighetsgrad, som med hänsyn till arbetets beskaffenhet och platsen för detsamma skäligen kan påfordras.

Lämpliga anordningar skola såvitt möjligt vidtagas för att hindra att damm, rök, gas eller ånga sprides i en för arbets- tagarna skadlig eller besvärande mängd eller att arbetstagarna skadas genom att utsättas för buller, skakningar eller annan liknande olägenhet.

På arbetsställe skall ordning och renlighet iakttagas.

Arbete skall anordnas så, att det kan utföras på sätt, som icke är onödigt tröttande.

127. (ASK § 20)

Arbetslokal skall tillföras erforderlig mängd frisk luft på sätt, som med hänsyn till behovet av luftväxling i varje särskilt fall befinnes lämpligast, och så att drag i möjligaste mån undvikas.

Där det påkallas av förhållandena, skall den tillförda friskluften undergå förvärmning, luftrening eller annan särskild behandling.

Vid arbete under jord i gruva eller stenbrott, i berg eller tunnel eller å annan liknande arbetsplats skall erforderlig luftväxling vara anordnad. Även vid arbete i brunn, behållare eller rum, där fara för syrebrist eller förgiftning kan uppkomma, skall sådan luftväxling finnas anordnad eller annan betryggande skyddsåtgärd vara vidtagen.

Där risk för syrebrist eller förgiftning föreligger, skall arbetstagare, innan arbetet börjas, förvissa sig om att erforderlig luftväxling ägt rum.

128. (ASK § 21)

Belysningen å arbetsställe skall vara lämpligt anordnad i förhållande till varje arbetsplats. Där dagsbelysning icke är tillräcklig eller där sådan belysning på grund av arbetets natur eller annat särskilt förhållande icke kan ifrågakomma, skall allt efter arbetets art annan belysning finnas. Förutom allmänbelysning skall, där så erfordras, finnas platsbelysning. Lämpliga åtgärder skola vara vidtagna till skydd mot bländning.

129. (ASK § 22)

Tjänliga anordningar skola, där så erfordras, finnas för att arbetet må kunna äga rum vid lämplig värme- och fuktighetsgrad. Härvid skall ägnas tillbörlig uppmärksamhet åt huruvida arbetet är lätt eller tungt eller om detsamma är rörligt eller utföres stillasittande eller stillastående. Uppvärmning bör, där så kan anses påkallat, ske även i arbetsskjul, förarhytter å motorfordon, motorredskap och lyftkranar samt andra liknande utrymmen där arbete bedrivs.

130. (ASK § 23)

Vid arbete, där arbetstagare under längre tid är utsatt för synnerlig fuktighet, väta, kyla eller värme eller starkt ljus, skola tillfredsställande skyddsåtgärder vara vidtagna, såframt ej dylika åtgärder få anses uteslutna med hänsyn till arbetets natur eller omständigheterna i övrigt.

Utföres arbete regelbundet i stillastående eller sittande ställning skola, där så kan anses erforderligt, åtgärder vidtagas till skydd mot kyla från golv.

131. (ASK § 24)

Vid arbete, där damm, rök, gas eller ånga sprides i en för arbetstagarna skadlig eller besvärande mängd, skall i den mån det är möjligt arbetsprocessen utföras i sluten apparat eller

personalrum, trappor och gångar. I den utsträckning arbetets natur det medger skall, utöver daglig rengöring och städning, storrengöring av arbetslokalen ske regelbundet, varvid golv, väggar, tak, fönster och inredning skola grundligt rengöras. Målning eller annan ytbehandling å väggar, tak, golv, inredning, maskiner, apparater och dylikt skall i skälig omfattning underhållas.

Vid sopning skall tillses, att damm icke onödigtvis sprides. Sopning av arbetslokal bör undvikas, då arbete pågår där. Sopor, spån eller annat avfall skall på lämpligt sätt uppsamlas och bortföras.

Arbetstagare åligger att noga följa föreskrifter, vilka meddelas i de hänseenden som här avses.

Arbetet förläggas till avskild lokal eller inbyggd plats. Om så ej kan ske, skola tillfredsställande anordningar för uppsamling och bortförande eller oskadliggörande på annat sätt av dammet, röken, gasen eller ångan såvitt möjligt anbringas vid den plats, där sådan luftförorening uppstår och kan spridas.

Utsagningsanordning får icke förläggas på sådant sätt att arbetstagare genom förorenad luft därifrån utsättes för påverkan som avses i första stycket.

132. (ASK § 25)

Vid arbete, där giftigt eller annat hälsofarligt ämne kommer till användning eller där arbetsförhållandena eljest kunna medföra förgiftnings- eller smittofara, skola betryggande skyddsåtgärder vara vidtagna. Giftigt eller annat hälsofarligt ämne skall, i den mån så med hänsyn till förhållandena skäli- gen kan ske, ersättas med icke giftigt eller mindre hälsofarligt.

133. (ASK § 26)

Vid arbete, där arbetstagare under längre tid är utsatt för inhållande eller med kortare tids mellanrum regelbundet återkommande buller eller skakningar, skola lämpliga skyddsåtgärder såvitt möjligt vara vidtagna. Nitningsarbete, smidesarbete, gjutgodsrensning och annat arbete, vilket är förenat med buller eller skakningar som ej kunna minskas eller avlägsnas, skall om möjligt förläggas till särskild arbetslokal eller arbetsplats.

Utföres arbete under sådant lufttryck som för arbetstagare innebär risk för skada, skola betryggande skyddsåtgärder vara vidtagna.

134. (ASK § 27)

Arbetet skall så anordnas och planeras, att en onödigt trötande arbetsställning undviks. Där arbetet regelmässigt kan

utföras i sittande ställning utan förfång för arbetet, skola finnas lämpligt anordnade sittplatser. Om arbetsförhållandena eljest medgiva att arbetstagarna tillfälligt intaga sittande ställning, skola de i skäligen utsträckning äga tillgång till sittplatser. Ingår i arbetet att bära eller lyfta tunga föremål, böra om möjligt särskilda hjälpmedel användas härför.

Utföres arbete regelbundet i stillastående ställning, skall tillses att, där golvbeläggningen ej är av lämplig beskaffenhet, arbetstagaren har tjänligt underlag att stå på.

135. (ASK § 28)

Ordning och renlighet skall iakttas i fråga om såväl arbetslokaler och inredning, maskiner, apparater och redskap som

136. (ASK § 29)

Personlig skyddsutrustning, speciellt avsedd att förhindra ohälsa i arbete, skall, såvida ej annan överenskommelse träffas, bekostas av arbetsgivaren samt förvaras på arbetsstället. Dylik utrustning, såsom andnings- och ögonskydd, skyddskläder, skyddshandskar eller skyddsskodon, skall, i den mån arbetarskyddsstyrelsen så föreskriver, vara godkänd av styrelsen.

Personlig skyddsutrustning bör tillhandahållas ändå att arbetet är av tillfällig natur och till följd därav skyddsåtgärd, som eljest bort vidtagas, av praktiska skäl ej lämpligen kan ifrågakomma, såsom vid sprutmålning av järnkonstruktion, sandblåstring av husfasader eller reparation av gasledning.

TGOJ anm. Personlig skyddsutrustning behandlas även i art 149, 153 och 154. Gemensamt för dessa och ovanstående föreskrifter är, att de avser skydd mot risker, *som härrör från arbetet som sådant, och inte mot ex klimatiförhållanden.* Klädespersedlar till skydd mot ky-la, väta eller värme — som direkt följd av klimatet — tillhör i regel inte sådan personlig skyddsutrustning som lagen föreskriver.

137. (ASK § 30)

Då så är möjligt skall den tid, varunder arbetstagare användes till arbete som medför särskild hälsofara, tillbörligen inskränkas genom att han sättes till annat ej hälsofarligt arbete viss tid varje arbetsdag eller vecka eller under längre perioder.

138. (ASL § 11)

Till förekommande av olycksfall i arbetet skola motorer, transmissioner, arbetsmaskiner och andra därmed jämförliga maskinella anordningar, ångpannor och andra tryckkärl samt lyft- och transportanordningar vara försedda med erforderliga skyddsanordningar samt även i övrigt vara så utförda och anordnade, att de erbjuda betryggande säkerhet.

Förebyggande
av olycksfall

För att förebygga att arbetstagare skadas genom fall, nedstörtande föremål eller ras eller av splitter, stänk, vassa eller heta föremål eller heta vätskor eller genom klämning eller slag eller genom eldfarliga, explosiva, frätande, giftiga eller eljest hälsofarliga ämnen eller genom elektrisk ström, kyla eller värme eller genom bländande ljus, skola sådana åtgärder vidtagas, att fara härför i möjligaste mån undgås.

139. (ASK § 31)

Anvisningar rörande besiktning och provning som avses i 33, 35, 36 och 39 §§, samt föreskrifter rörande villkor för behörighet såsom besiktningsman meddelas av arbetarskyddsstyrelsen.

140. (ASK § 32)

Motorer, transmissioner, arbetsmaskiner och andra därmed jämförliga maskinella anordningar skola med hänsyn till beskaffenhet och utrustning erbjuda betryggande säkerhet, vara försedda med erforderliga skydd samt vara uppställda, förlagda eller placerade så, att med anordningen förbunden fara för olycksfall i görligaste mån undanröjes.

Anordningar som i första stycket sägs skola underhållas väl. Därjämte skall särskilt iakttagas följande:

a) Roterande eller andra rörliga maskindelar må icke givas större hastighet eller belastning än att de erbjuda tillfredsställande säkerhet.

b) Rem, lina, kedja eller kätting för transmission får icke på- eller avläggas utan att transmission stannats, för såvitt ej för ändamålet lämplig anordning finnes vidtagen eller undantag kan anses berättigat med hänsyn till transmissionens låga hastighet eller det ringa kraftbelopp den överför.

c) Innan motor eller transmission, som driver arbetsmaskin, igångsättes, skall detta, där så är påkallat, i tillräckligt god tid före igångsättningen genom särskild signal på förut bekantgjort sätt tillkännagivas för därav berörda arbetstagare.

d) Arbetsmaskin skall, där så skäligen kan påfordras, vara försedd med lämplig och tydligt utmärkt anordning, varigenom maskinen hastigt kan stannas. Sådan anordning skall såvitt möjligt vara lätt tillgänglig från den plats vid arbetsmaskinen, där arbetstagaren vid utförande av sitt arbete avses skola vanligen uppehålla sig.

Arbetsmaskin skall, där så skäligen kan påfordras, jämväl vara utrustad med tillfredsställande anordning för att hindra att maskinen oavsiktligt sättes i gång.

Vad nu sagts beträffande anordning för att stanna arbetsma-

skin och hindra oavsiktlig igångsättning av arbetsmaskin skall gälla även transmission.

141. (ASK § 33)

Ångpannor, kokare, behållare eller andra kärl för vätska, ånga, luft eller annan gas under tryck (tryckkärl) samt tillhörande rörledningar skola med hänsyn till material, konstruktion och utrustning erbjuda betryggande säkerhet samt vara på lämpligt sätt anordnade och uppställda.

Tryckkärl skall underhållas väl samt, i den omfattning som är föreskriven eller, där sådan föreskrift saknas, i den mån så kan anses erforderligt, underkastas besiktning och provning samt tillfredsställande fortlöpande tillsyn. Intyg över besiktning och provning samt andra för bedömning av tryckkärls säkerhet erforderliga handlingar skola, i den mån arbetarskyddsstyrelsen så föreskriver, ingivas till yrkesinspektören.

Tryckkärl må ej brukas med högre tryck än det för tryckkärl föreskrivna högsta tillåtna.

På lämplig plats å tryckkärl, som enligt andra stycket skall underkastas besiktning och provning, skall, såvida ej särskilt förhållande påkallar undantag, finnas skylt eller instämpling angivande såväl högsta tillåtna tryck som tid för senaste besiktning. Transportabel behållare för gas under tryck skall till undvikande av förväxling vara tydligt märkt på sätt arbetarskyddsstyrelsen föreskriver.

För ångpanna skall, i den mån arbetarskyddsstyrelsen så föreskriver, finnas ångpannebok. Formulär till ångpannebok fastställas av styrelsen.

142. (ASK § 34)

Angående vad som skall iakttagas vid utförande och anordnande samt arbete å eller invid elektriska maskiner, apparater och ledningar för att förebygga att arbetstagare skadas genom elektrisk ström gäller vad därom är särskilt stadgat.

143. (ASK § 35)

Lyftanordningar, såsom hissar, kranar, traverser, spel och andra liknande anordningar, jämte därtill hörande fast utrustning skola med hänsyn till material, konstruktion, uppställning och anordnande i övrigt erbjuda betryggande säkerhet samt vara försedda med erforderliga skydd.

Lyftanordning skall underhållas väl samt, i den omfattning som är föreskriven eller, där sådan föreskrift saknas, i den mån så kan anses erforderligt, underkastas besiktning och

provning samt montagekontroll och tillfredsställande fortlöpande tillsyn. Intyg över besiktning och provning samt andra för bedömande av lyftanordnings säkerhet erforderliga handlingar skola, i den mån arbetarskyddsstyrelsen så föreskriver, ingivas till yrkesinspektören.

Lyftanordning må ej brukas med högre belastning än den för anordningen föreskrivna högsta tillåtna och ej heller i strid med föreskrivet förbud mot eller villkor för personbefordran med anordningen.

På lämplig plats å eller invid lyftanordning, som enligt andra stycket skall underkastas besiktning och provning, skola såvida ej särskilt förhållande påkallar undantag, finnas tydligt angivna såväl högsta tillåtna belastning som tid för senaste besiktning samt, då fråga är om hiss eller därmed jämförlig anordning, uppgift angående förbud mot eller villkor för personbefordran.

I fråga om lyftanordning, som drives medelst motor eller transmission, skall i tillämpliga delar gälla vad i 32 § c) och d) är stadgat.

144. (ASK § 36)

Transportanordningar, såsom lin-, häng-, rull- och spårbanor, transportörer, truckar, fordon och vagnar av olika slag, skola med hänsyn till material, konstruktion och utrustning erbjuda betryggande säkerhet samt vara lämpligt anordnade och försedda med nödiga skydd.

Transportanordning skall underhållas väl samt, i den omfattning som är föreskriven eller, där sådan föreskrift saknas, i den mån så kan anses erforderligt, underkastas besiktning och provning samt tillfredsställande fortlöpande tillsyn. Intyg över besiktning och provning samt andra för bedömande av transportanordnings säkerhet erforderliga handlingar skola, i den mån arbetarskyddsstyrelsen så föreskriver, ingivas till yrkesinspektören.

Transportanordning må ej brukas med högre belastning än den för anordningen föreskrivna högsta tillåtna och ej heller i strid med föreskrivet förbud mot eller villkor för personbefordran med anordningen.

På lämplig plats å eller invid transportanordning skola, i den mån så föreskrives, finnas tydligt angivna såväl högsta tillåtna belastning som tid för senaste besiktning samt uppgift angående förbud mot eller villkor för personbefordran. Därjämte skall särskilt iakttagas följande:

a) Transportbana skall vara så anordnad, att utmed densamma finnes tillräckligt fritt utrymme för att undvika att arbets-

tagare skadas genom klämning mellan fordon, vagn eller last och intill banan befintlig vägg, pelare, stolpe eller upplag eller på annat sätt. Motsvarande gäller beträffande transportbana med flera spår i fråga om risken för skada, som kan uppkomma därav att fordon eller vagnar samtidigt framföras å de olika spåren. Vid transportbana under jord i gruva eller stenbrott så ock eljest om i särskilt fall anledning föreligger därtill må dock vad nu sagts om fritt utrymme utmed banan eftergivas i den mån så kan anses skäligt med hänsyn till trafikförhållanden och transportsätt.

Där så provas nödigt, skall invid transportbana finnas lämplig gångbana. Transportbana skall vid behov vara försedd med tillförlitlig signalanordning.

b) Fordon, vagnar och andra liknande transportredskap skola vara utrustade med tillförlitliga bromsanordningar där så erfordras med hänsyn till redskapets konstruktion, transportvägens lutning och andra förhållanden i samband med transporten, såsom godsets beskaffenhet och transportsättet.

c) I fråga om transportanordning, som drives medelst motor eller transmission, skall i tillämpliga delar gälla vad i 32 § c) och d) är stadgat.

145. (ASK § 37)

Vid lastning och lossning samt annat arbete, vari ingår förflyttning av tunga föremål, skall tillses att arbetet utföres på betryggande sätt och i erforderlig mån under särskild ledning och övervakning samt att lämpliga redskap och andra hjälpmedel användas vid arbetet.

Vid transportarbetet skall såvitt möjligt tillses att arbetstagare, som sysselsättes med transporten, icke utsättes för fara att skadas genom vassa hörn eller skarpa kanter å det transporterade godset eller genom utstående spikar, ståltrådsändar eller plåtband å godsets emballage.

Vid transport av tyngre gods skall, i den mån så finnes påkallat, på godsets eller emballagets utsida finnas tydlig viktuppgift. I fråga om viktmärkning i vissa fall av gods, som skall inlastas å fartyg, gäller vad därom är stadgat i lagen den 11 mars 1932 (nr 55).

146. (ASK § 38)

Smörjning, rengöring, reparation eller därmed jämställd tillsyn av motor, transmission, arbetsmaskin eller annan maskinell anordning får icke ske utan att anordningen stannats och säkrats mot oavsiktlig igångsättning, för såvitt ej betryggande skyddsåtgärder vidtagits eller den maskinella anordningen är

så inbyggd, att beröring med dess farliga delar är utesluten, eller annat särskilt förhållande berättigar till undantag.

Vid reparations- eller ändringsarbete invid i gång varande maskinell anordning eller på annan farlig arbetsplats skola erforderliga åtgärder vara vidtagna till skydd såväl för de med arbetet sysselsatta som för andra, vilka därvid kunna utsättas för fara.

147. (ASK § 39)

Verktyg och redskap av olika slag skola vara av lämpligt och fullgott material och utförande. De skola underhållas väl samt förvaras och transporteras på betryggande sätt.

Lyftredskap skall, i den omfattning som är föreskriven eller, där sådan föreskrift saknas, i den mån så kan anses erforderligt, underkastas besiktning och provning samt tillfredsställande fortlöpande tillsyn. Intyg över besiktning och provning samt andra för bedömning av lyftredskaps säkerhet erforderliga handlingar skola, i den mån arbetarskyddsstyrelsen så föreskriver, ingivas till yrkesinspektören.

Lyftredskap må ej brukas med högre belastning än den för redskapet föreskrivna högsta tillåtna.

Därest ej särskilt förhållande påkallar undantag, skall lyftredskap vara försett med uppgift om högsta tillåtna belastning.

Beträffande verktyg eller redskap, som arbetsgivaren tillhandahåller arbetstagare, åligger det arbetstagare att anmäla av honom iakttagen felaktighet, som kan medföra risk för olycksfall.

148. (ASK § 40)

För att undanröja fara för skada genom fall, nedstörtande föremål eller ras skall tillses att arbetet ordnas och bedrivs på betryggande sätt samt att erforderliga skyddsåtgärder äro vidtagna. Särskilt skall iakttagas följande:

a) Golv, gångar och vägar på arbetsställe skola vara lämpligt förlagda, erbjuda tillräckligt utrymme och hava betryggande bärighet samt så långt möjligt hållas i sådant skick, att arbetstagare ej utsättes för fara att snava eller halka. Vid behov skall sandning eller annan lämplig åtgärd mot halkning företagas.

b) Föremål få icke onödigtvis uppläggas i gångar och på vägar. Dylika utrymmen få icke heller belamras med cyklar, som användas för färd till och från arbetet. Där förhållandena det medgiva, skola cykelställ med skyddstak eller andra lämpliga anordningar finnas tillgängliga vid arbetsstället.

c) Bassänger, kar och andra öppna kärl, brunnar, schakt,

gropar, gravar och dylikt skola med hänsyn till läge, innehåll och djup vara anordnade på betryggande sätt samt i nödig utsträckning kringgårdade eller täckta. Vad nu sagts skall äga motsvarande tillämpning å golvöppningar. Öppningar i vägg för in- och utlastning skola vara försedda med lämpliga skydd.

d) Trappor, stegar, landgångar, ställningar och plattformar skola med hänsyn till material, utförande och uppställning erbjuda betryggande säkerhet samt vara försedda med erforderliga ledstänger, skyddsräck och andra säkerhetsanordningar. De skola underhållas väl.

e) Material, redskap och andra föremål skola vara upplagda eller staplade på betryggande sätt.

f) Tak, som äro avsedda att beträdas, skola hava tillräcklig hållfasthet och, i den omfattning som är föreskriven eller, där sådan föreskrift saknas, i den mån så prövas nödigt, vara försedda med lämpliga skyddsanordningar.

g) Slänt eller vägg vid grävning, schaktning eller annat liknande arbete skall med hänsyn till markens beskaffenhet och slänt- eller vägghöjd utföras med lämplig lutning eller i avsatser; där så erfordras skall betryggande stämpling eller spåntning ske. Kan underminering ej undvikas, skall uppkommande överhäng stöttas på tillförlitligt sätt.

h) Tak och väggar vid arbetsplatser, gångar och transportleder i gruva, stenbrott, tunnel eller annat i berg insprängt utrymme skola hållas väl rensade (skrotade). Där avlossning eller ras inom sådant utrymme kan befaras, skall stämpling, stöttnings, inbyggnad (förbyggnad) eller annan betryggande åtgärd vidtagas. Utrymme, inom vilket arbete icke pågår och som på grund härav icke skrotas, skall avstängas för att hindra obehörigt tillträde; arbetstagare bör tillhållas att icke utan vederbörligt tillstånd besöka dylikt utrymme.

149. (ASK § 41)

Vid arbete å plats, där risk för nedstörtande föreligger och annat tillfredsställande skydd icke skäligen kan anordnas, skall, såframt fråga ej är om arbete å brädstapel, halmstack, högt lastat fordon eller annat arbete vid vilket sådan anordning ej kan påfordras, arbetsgivaren tillhandahålla säkerhetsbälte med lina av ändamålsenligt utförande och fullgod beskaffenhet. Det åligger arbetstagare att använda sådan skyddsutrustning. Saknas tillfredsställande anordning för linans fästande eller finnes det eljest påkallat, skall arbetsgivaren tillse att arbetstagaren erhåller lämpligt biträde för fasthållandet av linan på betryggande sätt.

Arbete, som utföres i det fria på stor höjd, bör i skälig omfattning avbrytas, då hård blåst, häftigt snöfall eller andra svåra väderleksförhållanden medföra starkt ökad risk för olycksfall genom nedstörtande.

Vid arbete å kaj, brygga eller annan liknande arbetsplats, där fara för drunkning föreligger, skola erforderliga redskap för livräddning finnas lätt tillgängliga. Vad nu sagts skall gälla ändå att arbetet är av mera tillfällig natur.

150. (ASK § 42)

Vid arbete, där fara för olycksfall genom gasförgiftning föreligger, skall tillses att arbetstagare, som är sysselsatt med sådant arbete, vid förgiftningsfall snarast möjligt kan erhålla erforderlig hjälp.

För sådant ändamål bör vid arbetsplatsen finnas person, som kan föra den förgiftade till lokal med frisk luft eller ut i det fria och föranstalta om att han får lämplig behandling. Där så skäligen kan påfordras, skall tillgång finnas till andningsapparat med syrgas.

151. (ASK § 43)

För att varsko arbetstagarna vid eldsvåda skall, där så erfordras, verksamt brandlarm finnas.

Angående åtgärder i övrigt för att rädda arbetstagare vid eldsvåda gäller vad därom är särskilt stadgat.

152. (ASK § 44)

Tillfredsställande anordningar för belysning skola finnas icke blott å plats, där arbetstagare utför arbete, utan även i trappor, gångar och på vägar å arbetsstället, som arbetstagare regelbundet har att passera vid arbetets början eller slut eller under arbetstiden.

I gruva eller stenbrott under jord, där annan tillfredsställande belysning skäligen ej kan påfordras, må bärbara gruvlampor godtagas såsom sådan.

153. (ASL § 12)

Där till vinnande av nödigt skydd mot ohälsa eller olycksfall annan åtgärd icke kan vidtagas eller skäligen påfordras skall personlig skyddsutrustning av lämplig beskaffenhet tillhandahållas arbetstagaren. Denne är skyldig att använda utrustningen under arbetet samt väl vårda den.

154. (ASK § 45)

I fråga om personlig skyddsutrustning, speciellt avsedd att förhindra olycksfall i arbete, såsom hjälmar, ögonskydd,

hårskydd, skyddshandskar, ben- och fotskydd, skyddsskor, skyddskläder eller särskilda förkläden till skydd mot stänk av glöd, smält metall, syra, lut eller dylikt, skall vad i 29 § är stadgat äga motsvarande tillämpning.

TGOJ anm. Beträffande personlig skyddsutrustning se även art 136.

155. (ASK § 46)

Under arbete vid maskinella anordningar, vilkas rörliga delar icke lämpligen kunna inbyggas eller förses med skydd, skall arbetstagare i görligaste mån använda lämplig klädsel. Även i övrigt bör arbetstagare vinnlägga sig om att i arbetet använda sådan klädsel, att denna icke på grund av sin beskaffenhet föranleder olycksfall.

156. (ASL § 13)

För lämnande av den första hjälpen vid olycks- eller sjukdomsfall skola sådana anordningar finnas, som kunna anses erforderliga med hänsyn till arbetsställets storlek och belägenhet samt arbetets beskaffenhet och de förhållanden, under vilka arbetet bedrives.

Förbands-
materiel

157. (ASK § 47)

Å arbetställe skall åt lämplig person uppdragas att ombesörja förvaring och utlämning av förbandsmateriel och annan utrustning, som erfordras för att lämna den första hjälpen vid olycks- eller sjukdomsfall. Vid arbetsställe, där ett större antal arbetstagare sysselsättes eller där eljest särskilda omständigheter så påkalla, skall i nödig utsträckning finnas personal, som äger för ändamålet erforderlig sjukvårdskunnighet.

Vid större arbetsställe skall, om förhållandena föranleda därtill, finnas förbands- eller sjukrum, där den första hjälpen vid olycks- eller sjukdomsfall kan lämnas. Sådant rum skall vara lämpligt förlagt och inrättat samt försett med erforderlig utrustning.

Anslag med uppgift om plats för förvaring av förbandsmateriel och utrustning, om person som ansvarar för densamma samt om närmast tillgänglig förbandskunnig personal skola i erforderlig utsträckning finnas uppsatta på arbetsställe, där ett större antal arbetstagare sysselsättes.

TGOJ anm. Föreskrifter angående förbandslådor m m finns för järnvägs-
trafiken i "Säb" och str 116, för biltrafiken i str 0616 samt för
hamnen i orderform.

158—160. (Reservnummer)

Minderårigas användande i arbete

Föreskrifter om minderårigas användande i arbete finns i första hand i § 22—33 i arbetarskyddslagen, i § 48—61 i arbetarskyddskungörelsen samt i specialkungörelse ”om förbud att använda minderårig till vissa farliga arbeten”. De återges nedan i erforderliga utdrag tillsammans med TGOJ tillämpningsföreskrifter.

161. (ASL § 22)

Med minderårig förstås i denna lag den som icke fyllt aderton Allmänt år.

162. (ASL § 23)

Minderårig må icke användas till arbete med mindre han fyllt eller under kalenderåret fyller fjorton år samt — där fråga ej är om arbete under ferietid — inhämtat den för folkskolan bestämda lärokursen eller däremot svarande kunskaper och färdigheter eller ock erhållit behörigt tillstånd att lämna folkskolan.

Arbetarskyddsstyrelsen må medgiva undantag härifrån i fråga om lätt arbete, som kan antagas icke inverka menligt på den minderåriges hälsa eller kroppsutveckling eller hans förmåga att tillgodogöra sig skolundervisningen.

163. (ASL § 24)

Minderårig, som ej fyllt eller under kalenderåret fyller femton år, må icke användas till hantverks- eller industriellt arbete, byggnadsarbete, arbete i gruva, stenbrott eller grustag eller å annat dylikt arbetsställe, skogsavverknings- eller kolningsarbete eller arbete med transport av personer eller gods eller arbete i hotell-, restaurang- eller kaféerörelse. Vad sålunda stadgats skall dock ej gälla utträttande av bud eller ärenden eller lättare distributionsarbete.

Såvitt angår arbete under ferietid äger arbetarskyddsstyrelsen i fråga om visst slag av arbete, vilket är att anse som synnerligen lätt, meddela undantag från förbudet i första stycket. Styrelsen må ock i särskilda fall medgiva att minderårig, som fyllt fjorton år eller under kalenderåret uppnår fjorton års ålder, användes till arbete som omfattas av nämnda förbud, där så finnes påkallat av hänsyn till den minderåriges yrkesutbildning eller det eljest kan anses vara till gagn för honom.

164. (ASL § 26)

Det åligger arbetsgivare att särskilt tillse, att minderårigas användande till arbete icke medför fara för olycksfall eller för överansträngning eller annan menlig inverkan på den minder-

åriges hälsa eller kroppsutveckling samt att den minderårige icke användes till arbete, som innebär våda i moraliskt avseende.

Finnes minderårigas användande till visst slag av arbete medföra synnerlig fara i något avseende, varom förmäles i första stycket, må Konungen föreskriva särskilda villkor för minderårigas användande till sådant arbete eller förordna att minderåriga ej må användas därtill.

Arbetsbok
m m

165. (ASL § 27)

Minderårig må icke användas till arbete utan att till arbetsgivaren avlämnats arbetsbok för den minderårige, innehållande, förutom uppgifter angående den minderåriges ålder och skolförhållanden, läkarintyg angående den minderårige. Sådant intyg får vid arbetsbokens avlämnande till arbetsgivaren ej vara äldre än ett år, försåvitt ej den minderåriges anställning avser kortare tid än en månad eller fråga är om arbete under ferietid. Intyget kan utgöras av anteckning, som vid läkarbesiktning enligt 28 § införts i arbetsboken.

TGOJ *anm.* Arbetsbok skall lämnas för alla minderåriga, alltså även för "sommарpraktikanter" o d. Arbetsböckerna förvaras hos områdescheferna.

166. (ASK § 49)

Arbetsbok för minderårig skall innehålla

a) uppgift om den minderåriges fullständiga namn, födelseår och födelsedag

samt, där fråga ej är om arbete under ferietid,

b) intyg att den minderårige inhämtat den för folkskolan bestämda lärokursen eller däremot svarande kunskaper och färdigheter eller ock erhållit behörigt tillstånd att lämna folkskolan.

Arbetsboken skall därjämte innehålla läkarintyg angående den minderåriges hälsotillstånd och kroppsutveckling. Företter den minderårige sjuklighet, svaghet eller bristande kroppsutveckling skall i intyget angivas i vilket avseende så är fallet ävensom under vilka villkor han ändock må användas till arbete.

Formulär till arbetsbok fastställles av arbetarskyddsstyrelsen efter samråd med skolöverstyrelsen.

167. (ASK § 50)

Arbetsbok, försedd med uppgifter enligt vad i 49 § första stycket under a) och b) sägs, skall, när den minderårige eller den som har vårdnaden om honom i samband med den minder-

äriges avgång från folkskola eller annan allmän läroanstalt eller eljest det begär, utan kostnad för sökanden tillhållas honom av vederbörande lärare eller skolföreståndare eller eljest genom skolmyndighetens försorg.

Föreligger i särskilt fall svårighet att genom skolmyndigheten erhålla arbetsbok, skall sådan bok tillhandahållas av pastor, och åligger det då denne att i boken införa ovan föreskrivna uppgifter, därest dessa äro kända för pastor eller styrkas av honom.

Har intyg som i 49 § första stycket under b) sägs icke kunnat införas i arbetsboken vid dess utfärdande, skall det sedermera, då den minderårige visar sig berättigad därtill, på begäran införas av den som utfärdat boken eller av annan skolmyndighet eller pastor.

168. (ASK § 51)

Det åligger vederbörande skolläkare att, då arbetsbok utfärdas enligt 50 § första stycket, i arbetsboken införa sådant läkarintyg som avses i 49 § andra stycket och att därvid göra erforderliga anteckningar om de läkarundersökningar, som den minderårige undergått under skoltiden, samt om de råd angående yrkesval, som meddelats i samband med sådan undersökning.

Föreligger i särskilt fall svårighet att genom skolläkaren erhålla erforderligt läkarintyg infört i arbetsboken, må annan läkare anlitas härför.

169. (ASK § 52)

Arbetsgivare är pliktig att, såframt ej den minderårige tillika har anställning hos annan arbetsgivare och denna anställning är att anse såsom den huvudsakliga, förvara den minderåriges arbetsbok under anställningstiden. Slutar den minderårige anställningen innan han fyllt aderton år, skall arbetsboken återlämnas till honom.

Arbetsgivare, som omhänderhar arbetsbok för minderårig, då denne uppnår aderton års ålder eller då boken av annan anledning blir obehövlig för den minderårige, skall överlämna densamma till besiktningsläkaren eller yrkesinspektören.

170. (ASK § 53)

Arbetsgivare, som använder minderårig till arbete, skall i den minderåriges arbetsbok anteckna arbetsstället och dess adress, verksamhetens art, dag då den minderårige började användas i arbetet, det slag av sysselsättning, vartill den minderårige användes, samt den tid av dygnet, varunder arbetet för den

minderårige pågår. Sådan anteckning behöver dock icke göras, då den minderåriges anställning avser kortare tid än en månad.

Slutar den minderårige sin anställning eller erhåller han för längre tid än en månad ändrad sysselsättning eller arbetstid, skall anteckning härom göras i arbetsboken med angivande av dagen för anställningens slut eller för den ändrade sysselsättningen eller arbetstiden.

171. (ASK § 54)

Arbetsbok må ej förse med anteckning eller märke, som kan lämna annan upplysning om den minderårige än som avses i denna kungörelse.

172. (ASK § 55)

Arbetsgivare, som använder en eller flera minderåriga till arbete, skall, om användandet avser längre tid än en månad, göra skriftlig anmälan därom till yrkesinspektören. Sådan anmälan skall göras inom fjorton dagar från det dylik arbetskraft började användas till arbete. Upphör arbetsgivaren helt att använda minderårig arbetskraft och är ej fråga om allenast kortare uppehåll, åligger det arbetsgivaren att likaledes inom fjorton dagar göra skriftlig anmälan därom till yrkesinspektören.

Användas minderåriga endast till säsongarbete och kan arbetsgivaren på förhand lämna tillförlitlig upplysning därom, må anmälan, som innehåller sådan upplysning, gälla så länge de anmälda förhållandena äga bestånd.

Vad i denna paragraf är stadgat äger icke tillämpning å skogsarbete och ej heller å flottningsarbete utom såvitt angår arbete vid skiljeställe. Har jämlikt 29 § arbetarskyddslagen befrielse medgivits från besiktning varom i 28 § samma lag sägs, må arbetarskyddsstyrelsen ock medgiva befrielse från anmälningskyldighet enligt denna paragraf.

TGOJ anm. Anmälan till yrkesinspektören enligt ovan ombesörjs av avlöningskontoret.

173. (ASK § 56)

Sysselsättas å arbetsställe i regel minst fem minderåriga åligger det arbetsgivaren att för varje kalenderår föra förteckning över samtliga under året till arbete använda minderåriga. I dylik förteckning, som skall uppläggas före den 1 februari varje år, skola antecknas de minderårigas namn, födelseår och födelsedag samt dag, då de minderåriga började användas i arbetet, ävensom, då minderårig slutar sin anställning, den

dag anställningen upphör. Vid förnyat uppläggande av förteckningen skall iakttas att i densamma införas samtliga minderåriga, som vid årsskiftet kvarstodo i arbetet. Har minderårig anställd efter det förteckningen över de minderåriga upplagts för visst kalenderår, skola även för sådan minderårig förenämnda uppgifter införas i förteckningen. Formulär till dylik förteckning fastställs av arbetsarkyddsstyrelsen, som ock äger medgiva att för ändamålet må begagnas annan handling av typ som godkänts av styrelsen.

Förteckning eller handling, som ovan nämnts, skall förvaras å arbetsstället eller, om arbetet där upphört, hos arbetsgivaren under ett år utöver det kalenderår förteckningen eller handlingen avser.

Vad i denna paragraf är stadgat äger icke tillämpning å skogsarbete och ej heller å flottningsarbete utom såvitt angår arbete vid skiljeställe.

174. (ASL § 28)

En gång varje kalenderår skall vid arbetsställe, där minderårig användes till arbete, företas läkarbesiktning å den eller de minderåriga till utrönande, huruvida sysselsättning, vartill minderårig användes, är till men för dennes hälsa eller kroppsutveckling. Vad sålunda stadgats äger dock icke tillämpning å skogsarbete och ej heller å flottningsarbete utom såvitt angår arbete vid skiljeställen.

Läkarbesiktning m m

Besiktning som nu sagts förrättas av läkare, som länsstyrelsen förordnar därtill (besiktningsläkare). Kostnaden för besiktningen skall, utom såvitt angår resekostnads- och traktamentsersättning till läkaren, bestridas av arbetsgivaren, som ock är skyldig att sörja för att lämplig lokal för besiktningen finnes att tillgå.

Finnes vid arbetsstället icke tillgång till lämplig lokal för besiktningen, må besiktningsläkaren i samråd med arbetsgivaren förlägga besiktningen till annan plats.

175. (ASL § 29)

Då fråga är om arbete, som medför synnerligen ringa ansträngning eller fortgår allenast under kortare tid av året, må arbetsarkyddsstyrelsen medgiva befrielse från besiktning, varom i 28 § sägs. Har sådan befrielse medgivits, må utan hinder av vad i 27 § stadgats minderårig användas till arbete, som avses med befrielsen, ändå att det i den minderåriges arbetsbok senast införda läkarintyget vid arbetsbokens avlämnande till arbetsgivaren är äldre än ett år.

176. (ASL § 30)

Minderårig må icke användas till arbete i strid mot innehållet i läkarintyg, som finnes infört i den minderåriges arbetsbok, med mindre arbetarskyddsstyrelsen funnit skäl medgiva det.

177. (ASK § 57)

Angående förfarandet vid läkarbesiktning enligt 28 § arbetarskyddslagen är särskilt stadgat.

Har minderårig under kalenderåret undergått läkarundersökning som avses i 49 § andra stycket, erfordras under året icke sådan läkarbesiktning, varom ovan sägs, såvida ej besiktningsläkaren med hänsyn till den minderåriges sysselsättning finner skäl därtill. Vad nu sagts skall äga motsvarande tillämpning där den minderåriga tidigare under året vid annat arbetsställe undergått läkarbesiktning som här avses.

Sysselsättes minderårig i skogsarbete eller flottningsarbete och är ej fråga om arbete vid skiljeställe, har den minderåriga eller den som har vårdnaden om honom att sörja för att läkarintyget i den minderåriges arbetsbok årligen förnyas.

178. (ASK § 58)

Det åligger besiktningsläkare att vid besiktning som i 57 § sägs för envar besiktigad minderårig i dennes arbetsbok, med angivande av dagen för besiktningen, göra anteckning om den minderåriges hälsotillstånd och kroppsutveckling. Finner besiktningsläkaren nödigt föreskriva särskilda villkor för den minderåriges fortsatta användande till visst arbete eller förbjuda att den minderåriga vidare användes till sådant arbete, skall läkaren göra anteckning därom såväl i den minderåriges arbetsbok som i den i 69 § omnämnda inspektionsboken där sådan finnes. Då fråga är om ändrad sysselsättning, skall besiktningsläkaren såvitt möjligt lämna anvisningar rörande det slag av arbete, vartill den minderåriga lämpligen kan användas.

Innan besiktningsläkare meddelar föreskrift som nu sagts, bör han samråda med arbetsgivaren därom.

179. (ASK § 59)

Har arbetarskyddsstyrelsen beträffande viss minderårig funnit skäl ändra eller upphäva föreskrift, som läkare infört i den minderåriges arbetsbok, skall styrelsen föranstalta om att anteckning därom göres i arbetsboken ävensom, där föreskriften införts i inspektionsbok varom förmäles i 69 §, i inspektionsboken.

180. (ASK § 60)

Besiktningsläkare är skyldig att, då han första gången besiktigar de vid ett arbetsställe sysselsatta minderåriga ävensom eljest, när skäl äro därtill, taga del av de minderårigas arbetsförhållanden på arbetsstället.

Arbetsgivaren skall såvitt på honom ankommer, tillse att att samtliga vid arbetsstället sysselsatta minderåriga infinna sig vid besiktning som avses i 57 §.

Det åligger minderårig att inställa sig till sådan besiktning.

181. (ASK § 61)

Besiktningsläkare har att i god tid före besiktningen underätta arbetsgivaren om tiden därför. Har arbetsgivaren för arbetstagarna anställt särskild läkare, äger denne närvara vid besiktningen.

182. (KKM § 1)

Till arbete, som angives i bifogade förteckning, må arbetstagare under aderton år (minderårig) icke användas i vidare mån än som är medgivet i förteckningen.

Förbud att använda minderåriga till vissa farliga arbeten

Från kungörelsens tillämpning undantages arbete, som elev utför vid anstalt för yrkesutbildning eller avdelning därav. Beträffande förbud att använda minderårig till målningsarbete med blyfärg är särskilt stadgat.

183. (KKM § 2)

Finner arbetarskyddsstyrelsen den fara, som i regel är förbunden med arbete som avses i 1 § första stycket, i visst fall på grund av särskilt förhållande icke vara för handen, äger styrelsen för sådant fall lämna tillstånd att använda minderårig till arbetet.

184. (KKM § 5)

Vad i 70 § arbetarskyddslagen är föreskrivet skall äga motsvarande tillämpning såvitt angår efterlevnaden av denna kungörelse.

TGOJ anm. § 70 handlar om särskilda arbetsföreståndare.

185. (KKM § 1)

Minderårig får ej användas till:	Förbudet gäller ej:
1. Utvinning, bearbetning eller blandning av kvarts- haltigt material, där risk för stendammslunga (sili- kos) föreligger. Sandblästring samt upp- slagning eller rensning av stålgiutgoods.	_____
2. Bråkning, häckling eller kardning av lin, hampa, jute, tagel eller hår. Rivning eller sortering av lump eller shoddy samt piskning eller lagning av säckar i samband därmed. Sortering av smutskläder.	Där arbetssätt och vidtagna åtgärder till förebyggande av ohälsa genom damm eller smittoförande arbetsmaterial godkänts av yrkesinspektören och denne medgivit, att min- derårig användes till arbetet.
3. Betning, betsnung eller härdning av metallföremål samt etsning. Förtenning, förzinkning förkromning, metallisering eller sprutmålning.	Härdning i vatten eller olja eller sprutmålning med färg, som ej innehåller skadligt äm- ne, samt ej heller, beträffande minderårig som fyllt sexton år, annat här avsett arbete, där arbetssätt samt förefintliga ventilations- och utsugnings- anordningar godkänts av yr- kesinspektören och denne med- givit, att den minderåriga an- vändes till arbetet.
4. Tillsyn och skötsel av gas- generator eller acetylen- gasverk med tillhörande apparater och ledningar.	_____
5. Svetsning eller skärning med gas eller elektrisk ström.	Beträffande minderårig, som fyllt sexton år, där arbetssätt samt förefintliga ventilations- och utsugningsanordningar godkänts av yrkesinspektören och denne medgivit, att den minderåriga användes till ar- betet.

Minderårig får ej användas till:	Förbudet gäller ej:
6. Framställning, bearbetning eller annat handhavande av bly eller blylegering, där risk för blyförgiftning föreligger.	Beträffande minderårig, som fyllt sexton år, där yrkesinspektören med hänsyn till arbetssätt och hygieniska förhållanden på arbetsplatsen medgivit, att den minderårige användes till arbetet.
7. Tillverkning, bearbetning eller annat handhavande av sådan vara, som enligt giftstadgan den 26 november 1943 (nr 877) är att hänföra till gift av första klassen.	Beträffande minderårig, som fyllt sexton år, där arbetssätt samt förefintliga ventilations- och utsugningsanordningar godkänts av yrkesinspektören och denne medgivit, att den minderårige användes till arbetet.
8. Arbete av annat slag än under punkterna 1—7 sägs, vid vilket damm, rök, gas eller ånga med giftig, frätande eller på annat sätt skadlig inverkan uppkommer och sprides i farlig mängd.	Där arbetssätt och vidtagna åtgärder till förebyggande av ohälsa godkänts av yrkesinspektören och denne medgivit, att minderårig användes till till arbetet.
9. Arbete med borr-, mejsel- eller nitverktyg eller annat därmed jämförligt verktyg, där risk för skada genom stötverkan föreligger. Arbete vid skobankningsmaskin.	_____
10. Sysselsättning som ansvarig skötare av förbränningsmotor eller motor, driven medelst ånga, vatten eller vind, eller elektrisk motor.	Beträffande minderårig, som fyllt sexton år, där yrkesinspektören medgivit, att den minderårige användes till arbetet.
11. Igångsättning av transmission samt av- och påläggande av rem, lina, kedja eller kätting, medan transmissionen är i gång.	Där anordning för utförande av arbetet godkänts av yrkesinspektören eller denne på grund av särskilt förhållande medgivit, att minderårig användes till arbetet.

Minderårig får ej användas till:	Förbudet gäller ej:
12. Arbete vid mekaniskt driven cirkel-, band- eller ramsåg eller fräs-, kutter-, hyvel- eller annan därmed jämförlig maskin för träbearbetning; maskin för kapning eller klyvning av ved; excenter- eller friktionspress, digeltryckpress, förgyllningspress, stansmaskin, hejare, sax, klipp- eller skärmaskin; valsmaskin, mangel, riv- eller blandningsmaskin eller centrifug. Matning eller skötsel av tröskverk, halmfläkt eller halmpress eller mekaniskt driven hackelsemaskin.	Beträffande minderårig, som fyllt sexton år, där arbetssätt och förefintliga skyddsanordningar godkänts av yrkesinspektören samt denne medgivit, att den minderårige användes till arbetet. Där förefintliga skyddsanordningar godkänts av yrkesinspektören.
13. Sysselsättning som ansvarig skötare av ångpanna, kokare eller annat därmed jämförligt tryckkärl.	Där yrkesinspektören med hänsyn till tryckkärlets eller anläggningens art medgivit, att minderårig användes till arbetet.
14. Tillsyn och skötsel av elektrisk starkströmsanläggning samt arbete å eller invid spänningsförande del av sådan anläggning.	Vakthållning eller passning vid elektrisk anläggning för spänning av högst 250 volt till jord, under förutsättning att ansvarig maskinist finnes samt den minderårige fyllt sexton år och yrkesinspektören medgivit, att den minderårige användes till arbetet.
15. Sysselsättning som förare eller skötare av mekaniskt driven hiss, kran, travers, linbana, hängbana, släp-skopa eller annan därmed jämförlig lyft- eller transportanordning. Sysselsättning som spelstyrare eller mottagare vid uppföring ur gruva eller stenbrott.	Manövrering av tryckknappshiss eller manövrering av annan hiss, såframt minderårig fyllt femton år och med intyg av hissbesiktningsman styrker sig vara fullt förtrogen med hissens manövrering.

Minderårig får ej användas till:	Förbudet gäller ej:
16. Förande av lokomotiv, truck, motorfordon eller motorredskap. Spårväxling eller vagnskoppling vid järnväg eller annan spårbana för motor-drivna fordon.	Förande av truck, motorcykel, traktor eller annat motorredskap, såframt den minderåriga fyllt sexton år. _____
17. Smörjning, rengöring, reparation eller annan därmed jämförlig tillsyn av i gång varande motor, transmission, arbetsmaskin eller annan maskinell anordning.	Smörjning eller rengöring av maskinell anordning, som är på sådant sätt inbyggd eller skyddad, att minderårig därvid icke kan komma i beröring med anordningens rörliga delar, samt ej heller annan tillsyn, som utföres under sådana förhållanden att yrkesinspektören medgivit, att minderårig användes till arbetet.
18. Tillverkning, bearbetning eller annat handhavande av sprängämne, krut, sprängkraftigt tändmedel eller sprängladdad ammunition samt tillverkning eller bearbetning av metalllegering med hög magnesiumhalt, celluloid eller annat därmed från brand- och explosionsförelägenhet jämförligt ämne.	Beträffande minderårig, som fyllt sexton år, där yrkesinspektören medgivit, att den minderåriga användes till arbetet.

186—188. (Reservnummer)

Förbud att använda arbetstagare till målningsarbete med blyfärg

Föreskrifter om förbud att använda arbetstagare till målningsarbete med blyfärg finns i första hand i en specialkungörelse, som i erforderligt utdrag återges nedan.

189. (KKB § 1)

Manlig arbetstagare under aderton år eller kvinnlig arbetstagare må icke användas till arbete, som avser målning med blyfärg.

Med blyfärg förstås i denna kungörelse blykarbonat (blyvitt) och blysvlfat samt annan färg, vari blykarbonat eller blysvlfat ingår.

190. (KKB § 2)

Manlig arbetstagare, som fyllt aderton år, må ej heller användas till arbete, som avser målning med blyfärg av byggnad invändigt, under annan förutsättning än att färgen icke innehåller bly i form av blykarbonat eller blysvlfat till större mängd än två procent, räknat som metalliskt bly. Vad nu sagts skall dock icke gälla beträffande dekorationsmålning eller målningsarbete, som består i uppdragande av fina linjer eller konturer.

191. (KKB § 3)

Arbetarskyddsstyrelsen äger, efter hörande av vederbörande sammanslutningar av arbetsgivare och arbetstagare, medgiva att manlig arbetstagare under aderton år må utan hinder av vad i 1 § sägs användas till arbete, som avser målning med blyfärg, där så erfordras för hans yrkesutbildning. Sådant medgivande må dock lämnas endast beträffande målningsarbete, vartill manlig arbetstagare, som fyllt aderton år, må användas jämlikt denna kungörelse.

I fråga om målning invändigt av byggnad, som hör till industriell anläggning eller järnvägsstation, må arbetarskyddsstyrelsen, efter hörande av vederbörande sammanslutningar av arbetsgivare och arbetstagare, där så prövas nödigt medgiva undantag från det i 2 § stadgade förbudet.

192. (KKB § 4)

Till förebyggande av ohälsa i följd av målning med blyfärg åligger det arbetsgivaren att, utöver vad som sägs i arbetarskyddslagen eller med stöd av densamma meddelad föreskrift, särskilt tillse

a) att färgen endast i form av pasta eller färdigberedd färg handhaves av arbetstagarna,

- b) att vid färgens anbringande medelst sprutning ävensom vid torrslipning eller torrskrapning av färg åtgärder till förebyggande av förgiftning äro vidtagna,
 - c) att tillfredsställande tvättanordningar finnas tillgängliga för arbetstagarna såväl under det arbetet pågår som efter dess slut,
 - d) att arbetstagarna under hela den tid, då arbetet pågår, bära särskilda arbetskläder samt
 - e) att nödiga åtgärder äro vidtagna för att hindra att arbetstagarnas under arbetet avlagda kläder förorenats av byfärg.
- Av arbetarskyddsstyrelsen meddelade råd och anvisningar till förebyggande av ohälsa i följd av målning med blyfärg skola genom arbetsgivarens försorg tilldelas varje arbetstagare, som sysselsättes med sådant arbete.

193. (KKB § 5)

Insjuknar arbetstagare, som sysselsättes med målningsarbete, i blyförgiftning eller sjukdom som kan misstänkas vara föranledd av sådan förgiftning, åligger det arbetsgivaren att, så snart han erhållit kännedom om sjukdomsfallet, göra skriftlig anmälan därom till yrkesinspektören. Sådan anmälningsskyldighet åvilar också läkare, vilken vårdar arbetstagare under sjukdom som nu sagts.

Formulär till anmälan, som avses i denna paragraf, fastställas av arbetarskyddsstyrelsen efter samråd med medicinalstyrelsen.

194. (KKB § 6)

Då anmälan enligt 5 § gjorts, så ock eljest, där så finnes nödigt, äger yrkesinspektören hos arbetarskyddsstyrelsen göra framställning om läkarundersökning av alla eller en del av de arbetstagare, som å visst arbetsställe eller hos viss arbetsgivare sysselsättas med målningsarbete.

Har sådan framställning skett, äger arbetarskyddsstyrelsen förordna om läkarundersökning.

195. (KKB § 11)

Vad i 70 § arbetarskyddslagen är föreskrivet skall äga motsvarande tillämpning såvitt angår efterlevnaden av 1, 2 och 5 §§ här ovan.

TGOJ anm. § 70 handlar om särskilda arbetsföreståndare.

196—198. (Reservnummer)

Samverkan mellan arbetsgivare och arbetstagare

Föreskrifter om samverkan mellan arbetsgivare och arbetstagare samt om lokal skyddsverksamhet finns i första hand i § 39—44 i arbetarskyddslagen samt i § 62—67 i arbetarskyddskungörelsen. De återges nedan i erforderliga utdrag tillsammans med TGOJ tillämpningsföreskrifter.

199. (ASL § 39)

Arbetsgivare och hos honom sysselsatta arbetstagare skola, Allmänt för att åstadkomma sunda och säkra arbetsförhållanden på arbetsstället, under arbetsgivarens ledning i samverkan bedriva ett på lämpligt sätt organiserat skyddsarbete.

200. (ASK § 62)

Arbetsgivare, som ej själv helt leder skyddsarbetet på arbetsstället, skall uppdraga åt en eller flera personer (skyddsinspektör, personalkonsulent eller annan hos arbetsgivaren anställd) att i arbetsgivarens ställe i större eller mindre utsträckning handlägga frågor rörande arbetets sundhet och säkerhet. Där så skett, skall arbetsgivaren underrätta skyddsombuden därom samt om den ordning, vari hänvändelse till arbetsgivaren i skyddsfrågor skall göras. Arbetsgivaren har att jämväl tillse, att såväl arbetsledare som övriga arbetstagare medverka i skyddsarbetet.

Arbetsgivare eller hans ställföreträdare så ock annan arbetsledare skall i skyddsfrågor söka samråd med skyddsombuden.

201: (TGOJ)

1. Varje chef har det primära ansvaret för arbetarskyddet inom sitt eget arbetsområde och är skyldig att tjänstevägen aktualisera sådana brister o d, som han ej själv kan avhjälpa. Ansvar; arbetsföreståndare m m

2. Det som i arbetarskyddslagen m m¹⁾ stadgas om arbetsgivare i fråga om formellt kontinuerligt ansvar etc för arbetarskyddet skall inom TGOJ gälla *arbetsföreståndare* i den omfattning som framgår av följande.

Enligt arbetarskyddsstyrelsens särskilda beslut skall följande vara arbetsföreståndare:

¹⁾ Avser föreskrifterna i art 184, 195, 231, 234 och 321 samt i § 10 till art 238. (Denna paragraf har dock ej tagits med i särtrycket.)

Avdelning/sektion	Arbetsföreståndare
<i>Driftavdelningen</i> Trafiksektionen Tågtjänstsektionen	Trafikinspektören Maskiningenjören
<i>Tekniska avdelningen</i> Bansektionen Elsektionen Verkstadssektionen	Baningenjören Elektroingenjören Verkstadsingenjören
<i>Hamnavdelningen</i>	Hamnchefen

Konsult och sammanhållande i frågor rörande *besiktning och märkning* av lyftinrättningar, redskap och kärll under tryck är *hamningenjören* för Oxelösunds hamn och *verkstadsingenjören* för övriga TGOJ.

3. Det är viktigt, att ett aktivt intresse hålls levande i skyddsfrågor på samma sätt som i trafiksäkerhetsfrågor och detta ej endast hos dem, som har till direkt uppgift att bevaka skyddsfrågorna. I intressestimulerande syfte bör berörda (beslutande) chefer på olika nivåer överväga bl a sådana åtgärder som att då och då ta upp skyddsfrågor av allmänt intresse till diskussion vid konferenser och sammankomster och vid vissa inspektioner o d ägna skyddsfrågorna speciell uppmärksamhet. När speciella konferenser, utställningar e d i skyddsfrågor anordnas utom TGOJ, kan det också vara lämpligt att bereda några lämpliga skyddsombud eller skyddskommittéledamöter tillfälle att delta.

I samma syfte skall tidskriften "Arbeterskyddet" delges alla skyddsombud, ledamöter i skyddskommittéer och chefer som har ansvar för arbetarskyddsfrågor. Sedan tidskriften delgetts här avsedda, bör den läggas ut i personalrum och andra lämpliga lokaler, så att även andra intresserade kan ta del av den.

202. (Reservnummer)

203. (ASL § 40)

Å arbetsställe, varest regelbundet sysselsätts minst fem arbetstagare, skall, där ej särskilt förhållande berättigar till undantag, bland arbetstagarna utses ett eller flera skyddsombud att företräda arbetstagarna i frågor rörande sundhet och säkerhet i arbetet. Skyddsombud bör, där så finnes påkallat, utses jämväl å arbetsställe med mindre än fem arbetstagare.

Val av skyddsombud förrättas av arbetstagarna eller, på framställning av dem, av lokal organisation, genom vilken de kunna anses företrädla.

Där förhållandena inom visst slag av verksamhet påkalla det, må arbetarskyddsstyrelsen medgiva att organisation som ovan sägs utser skyddsombud utanför kretsen av arbetstagare vid visst arbetsställe, ävensom meddela de föreskrifter, som därvid skola iakttagas. Vad nu stadgats utgör ej hinder för att skyddsombud tillika utses enligt andra stycket.

För skyddsombud bör ersättare utses.

204. (ASL § 41)

Vid arbetsställe, varest regelbundet sysselsätts minst femtio arbetstagare, skall finnas en av företrädare för arbetsgivaren och av skyddsombud sammansatt skyddskommitté, som har att verka för sundhet och säkerhet i arbetet. Där så finnes påkallat bör skyddskommitté tillsättas jämväl å arbetsställe med mindre antal arbetstagare.

205. (ASL § 42)

Skyddsombud må icke hindras att fullgöra sina uppgifter. Arbetstagare må ej på den grund att han utsetts till skyddsombud eller i anledning av hans verksamhet som skyddsombud tillskyndas försämrade arbetsförhållanden, ej heller må arbetsgivare av sådan orsak skilja honom från anställningen eller försämra hans anställningsvillkor.

206. (ASK § 63)

Till skyddsombud skall utses lämplig person med gott omdöme samt nödig insikt i och intresse för frågor rörande arbetets sundhet och säkerhet. Skyddsombud skall äga god förtrogenhet med arbetsförhållandena inom sitt skyddsområde.

Antalet skyddsombud bestämmes efter arbetsställets storlek, arbetets natur och arbetsförhållandena. Råder bland arbetstagarna tvekan om vilket antal skyddsombud, som bör utses vid ett arbetsställe, eller om arbetsställets indelning i skyddsområden, bör före valet samråd ske med arbetsgivaren och vederbörande tillsynsorgan. Vid arbetsställe med flera avdelningar bör skyddsombud utses för varje avdelning eller grupp avdelningar med likartat arbete. Där arbete bedrivs på skift, bör för skiftlag med flera arbetstagare skyddsombud såvitt möjligt finnas bland arbetstagarna på varje skift. Där ett större antal kvinnliga arbetstagare sysselsättes, böra skyddsombud i erforderlig utsträckning utses även bland dessa.

Å arbetsställe, där arbete utföres av arbetstagare tillhörande olika yrkesgrupper, såsom inom byggnadsverksamhet, må skyddsombud utses inom varje grupp av arbetstagare. Äro arbetstagare vid ett visst arbetsställe fördelade på flera arbetsplatser, såsom i fråga om lastnings- och lossningsarbete, skogsavverknings- eller flottningsarbete eller andra därmed jämförliga arbeten, må skyddsombud utses för varje särskild arbetsplats, där ett flertal arbetstagare samtidigt sysselsättes.

207. (ASK § 64)

Skyddsombud, som har att skaffa sig noggrann kännedom om skyddsförhållandena inom sitt skyddsområde, skall verka för sundhet och säkerhet i arbetet samt söka vinna övriga arbetstagares medverkan därtill. Finner skyddsombud att viss skyddsåtgärd bör vidtagas, har ombudet att hos arbetsgivaren i den ordning denne föreskrivit göra framställning därom. Den som från skyddsombud mottagit sådan hänvändelse har att utan dröjsmål lämna ombudet besked i frågan. Har av skyddsombud i föreskriven ordning gjord framställning icke inom skälig tid beaktats, äger ombudet påkalla yrkesinspektörens ingripande.

Där skyddskommitté finnes, äger skyddsombud direkt påkalla kommitténs behandling av skyddsfråga, som ombudet finner vara av större vikt.

Skyddsombud äger taga del av uppgifter i arbetsbok och förteckning, som avses i 56 §, av råd och anvisningar, som införas i sådan inspektionsbok, varom förmäles i 69 §, av skriftligt meddelande i skyddsfråga, som bilagts inspektionsboken, ävensom av intyg över besiktning och provning, varom förmäles i 33, 35, 36 och 39 §§.

208. (ASK § 65)

Antalet ledamöter i skyddskommitté bestämmes med hänsyn till antalet arbetstagare vid arbetsstället, arbetets natur och arbetsförhållandena.

Skyddskommitté har att överlägga om och till arbetsgivaren ställa förslag beträffande åtgärder för främjande av sundhet och säkerhet i arbetet. Till sådana åtgärder hänföres jämväl upplysnings- och propagandafrågor. Skyddskommitté bör taga del av upprättad statistik över de olycksfall och yrkes-sjukdomsfall, som inträffat vid arbetsstället, ävensom av råd och anvisningar, som införas i sådan inspektionsbok, varom förmäles i 69 §, samt av skriftligt meddelande i skyddsfråga som bilagts boken.

209. (ASK § 66)

Uppgift om namn på skyddsombud och dennes skyddsområde skall snarast möjligt efter förrättat val lämnas till arbetsgivaren och yrkesinspektören av de arbetstagare eller den organisation, som förrättat valet. Anmälan erfordras dock icke, när skyddsombud omväljes. Om nytt skyddsombud efterträder tidigare utsett skyddsombud, skall angivas vilken person det nya skyddsombudet ersätter.

Har arbetsgivare utsett ställföreträdare att handlägga skyddsfrågor eller har skyddskommitté tillsatts, skall yrkesinspektören skriftligen underrättas därom.

Det åligger arbetsgivare att på arbetsstället uppsätta anslag med uppgift om namn på ställföreträdare som avses i andra stycket samt om namn på skyddsombud och ledamöter av skyddskommitté.

210. (ASK § 67)

Vid inspektion och annan förrättning å arbetsställe skall tillsynsorgan träda i förbindelse med skyddsombud, som är anträffbart på arbetsstället.

Tillsynsorgan är pliktigt att kostnadsfritt tillställa skyddsombud eller skyddskommitté avskrift av råd, anvisning eller annat skriftligt meddelande, som avlåtits till arbetsstället i skyddsfråga. Avskrift av sådant meddelande skall av skyddsombud eller skyddskommitté förvaras under minst två år, räknat från meddelandets datum. Avgår skyddsombud, skall dylik avskrift överlämnas till efterträdaren.

211: (TGOJ)

1. Skyddsombud skall enligt överenskommelse med berörda personalorganisationer utses i följande omfattning:

Avd/ sektion	Område/depå									Summa	Anm)
	Ggm	Kpg	Sr	Ld	Arb	Et	Hål	Nks	Oxd		
Ts: järnväg	1	2*)	—	2*)	2*)	4*)	—	—	2	13	{ 1 i Stl, Sr, Feb, Kör, resp Hnä 1 i Kpg, Kör resp Fn 1 i Ggm resp Oxd 1 i Kör (trm) eldriften: 3 (minst 1 i Skrp) signal: 3 tele: 2 (Minst 1 för byggnad och underhåll bogserb- drift, krantj, stuveriarb resp vagnv
bil	—	—	2*)	—	—	2*)	—	1	—	5	
Tts	—	2*)	—	—	—	3*)	—	—	—	5	
Bs	2	2	—	—	2	4*)	3	—	2	15	
Els	—	—	—	—	—	—	—	—	—	8*)	
Vs	—	3	—	—	—	4	—	—	—	7	{ Minst 1 för byggnad och underhåll bogserb- drift, krantj, stuveriarb resp vagnv
Ha	—	—	—	—	—	—	—	—	11	11	

2. Skyddskommittéer skall enligt överenskommelse med berörda personalorganisationer finnas i följande omfattning:

Skyddskommitté för	Ledamöter utsedda av	
	förvaltningen	de anställda
Kopparberg	4	4
Kopparbergs verkstad	2	2
Eskilstuna	5	5
Eskilstuna verkstad	3	3
Oxelösund	6	6

För varje ledamot skall en ersättare utses. De anställdas ledamöter och ersättare skall utses bland skyddsombuden på platsen.

3. Val av skyddsombud och deras ledamöter och ersättare i skyddskommitté sker genom resp avdelningar inom Svenska Järnvägsmannaförbundet; dock att i fråga om bogserbåts- och stuveripersonal sker valet genom Sjöfolksförbundets resp Transportarbetarförbundets avdelningar i Oxelösund. Val förrättas före den 15 februari varje kalenderår med udda nummer. Blir skyddsombud förflyttat till annat arbetarskyddsområde, skall han anses ha avgått från uppdraget att vara skyddsombud. Ersättare skall då omedelbart utses.

Förvaltningens ledamöter och ersättare i skyddskommitté utses av berörda arbetsföreståndare (i samråd), som även bland förvaltningsrepresentanterna utser ordförande och vice ordförande för resp kommittéer.

Uppgift om skyddsombud samt ledamöter och ersättare i skyddskommitté lämnas genom TGOJ cirkulär eller på annat lämpligt sätt.

212: (TGOJ)

1. Skyddsombud skall i samarbete med övriga anställda inom sitt skyddsområde verka för ökad säkerhet och sundhet. Instruktion för skyddsombud

2. För att främja ökad säkerhet skall skyddsombud bl a:

- lära känna befintliga skyddsanordningar och se till, att dessa är i gott skick och kommer till avsedd användning,
- lära känna tillämpliga skyddsföreskrifter och se till, att dessa följs,
- försöka utröna orsaken till inträffat olycksfall eller tillbud till olycksfall och
- om möjligt vidta åtgärder till förhindrande av att liknande olycksfall eller tillbud upprepas.

3. För att främja sundhet skall skyddsombud bl a:

- lära känna befintliga anordningar mot ohälsa och se till, att erforderliga ventilations- och andra hygieniska anordningar finns och är i gott skick samt att personalrum o d kan anses tillfredsställa rimliga fordringar på sundhet,
- lära känna befintliga skyddsföreskrifter för motverkande av ohälsa och se till, att dessa föreskrifter följs och
- försöka utröna orsaken till sjukdom, som kan misstänkas vara föranledd av förhållanden på arbetsplatsen.

4. För att vinna övriga anställdas intresse för och medverkan till ökad säkerhet och sundhet skall skyddsombud bl a:

- upplysa dem, särskilt nyintagna och minderåriga, om yrkesfaror i arbetet och sättet att undvika dessa,
- framhålla vikten av att god ordning och snygghet råder på arbetsplatsen, i personalrum o d samt
- inskräpa betydelsen av att givna skydds- och ordningsföreskrifter följs.

5. Skyddsombud skall anmäla ev missförhållanden till berörd chef.

6. Skyddsombud har rätt att närvara vid yrkesinspektionens och skyddskommittés förrättningar inom skyddsområdet. Han är skyldig att efter kallelse närvara vid sådana förrättningar liksom vid speciella undersökningar i skyddsfrågor o d inom området.

Tid som åtgår för att delta i skyddskommittés sammanträde eller för att närvara vid förrättningar och undersökningar, till vilka kallelse utgått, anses som tjänstgöring; ersättning för förlorad arbetsinkomst utgår dock endast för ordinarie arbetstid.

7. Skyddsombud äger att av tillsynsorgan kostnadsfritt erhålla avskrift av råd, anvisningar eller annat skriftligt meddelande, som avlåtits till arbetsstället i skyddsfråga. Avskrift av sådant meddelande skall av skyddsombud förvaras under minst två år, räknat från meddelandets datum. Avgår skyddsombud, skall dylik avskrift och andra handlingar, som tilldelats honom överlämnas till efterträdaren.

Skyddsombud har rätt att ta del av inspektionsbok (art 226) med därtill hörande skrivelser för det skyddsområde han företräder, och även av befintlig olycksfallsstatistik.

8. Skyddsombud skall fullgöra sina funktioner som skyddsombud på sådant sätt, att minsta möjliga intrång sker i hans tjänstgöring, och skyddsombud skall alltid underrätta sin närmaste chef, när han lämnar arbetsplatsen för att fullgöra skyddsverksamhet.

Skyddsombud, som skall företräda de anställda vid flera geografiskt skilda arbetsplatser, får — i syfte att lära känna sitt område — i samband med tillträddandet av uppdraget eller då så av skyddsförhållandena på viss arbetsplats kan anses motiverat, besöka övriga arbetsplatser inom området. För dessa studiebesök får tjänstgöringstid tas i anspråk. Traktamentsersättning utgår dock ej. Besöken ordnas i samråd med närmaste chef på lämpliga tider.

9. Skyddsombud bör under tjänstgöring bära ett särskilt emblem, som visar att vederbörande är skyddsombud.

213: (TGOJ)

1. Skyddskommitté överlägger om åtgärder för att främja säkerhet och sundhet i arbetet och skall till berörda chefer framföra förslag till lösning av aktuella arbetarskyddsfrågor.

Uppmärksamhet bör ägnas bl a undervisning och propaganda samt förseelser mot skydds- och ordningsföreskrifter.

2. Skyddskommitté äger att av tillsynsorgan kostnadsfritt erhålla avskrift av råd, anvisningar eller annat skriftligt meddelande, som avlåtits till arbetsstället i skyddsfråga. Avskrift av sådant meddelande skall av kommittén förvaras under minst två år, räknat från meddelandets datum. Kommittén har rätt att ta del av inspektionsböcker (art 226) med därtill hörande skrivelser samt av befintlig olycksfallsstatistik.

3. Ordföranden i skyddskommitté kan vid behov kalla annan TGOJ-anställd än kommittéledamot för att som sakkunnig delta i behandlingen av viss fråga.

4. Skyddskommitté skall hålla ordinarie sammanträde minst en gång varje halvår på dag, som bestäms av ordföranden. Ärende, som icke lämpligen kan anstå till ordinarie sammanträde, får upptas till behandling på extra sammanträde.

5. Kallelse till ordinarie sammanträde skall vara ledamöterna tillhanda senast 15 dagar före sammanträdet. Förslag till ärende, avsett att behandlas vid sådant sammanträde, skall vara ordföranden tillhanda senast 10 dagar före sammanträdet. Senast 6 dagar före ordinarie sammanträde skall ordföranden tillställa övriga ledamöter föredragningslista för sammanträdet.

Utan hinder av vad här föreskrivs får vid ordinarie sammanträde även behandlas frågor, som föranletts av omständighet, som inträffat inom kortare tid än 10 dagar före sammanträdet.

6. Vid sammanträde skall föras kortfattat protokoll över beslut och reservationer. Protokollet justeras av ordföranden och minst ett av de närvarande skyddsombuden. Avskrift av protokollet skall tillställas berörda lokala chefer samt berörda arbetsföreståndare.

214—217. Reservnummer)

Vissa skyldigheter för tillverkare och försäljare

Föreskrifter om vissa skyldigheter för tillverkare och försäljare finns i första hand i § 45—46 i arbetarskyddslagen och återges nedan.

218. (ASL § 45)

Tillverkare eller försäljare av maskin, redskap eller annan teknisk anordning ävensom den, vilken upplåter sådan anordning till begagnande, skall tillse, att anordningen, då den avlämnas för att tagas i bruk inom riket eller här utställs till försäljning eller i reklamsyfte, är försedd med nödiga skyddsanordningar och även i övrigt erbjuder betryggande säkerhet mot ohälsa och olycksfall, så ock tillhandahålla för anordningens användning och skötsel erforderliga föreskrifter.

Utför någon såsom självständig företagare installation av anordning, som i första stycket sägs, skall han vid installationen tillse, att föreskrivna skyddsanordningar uppsättas samt att för installationen i övrigt gällande föreskrifter iakttagas.

219. (ASL § 46)

Ägare till mark, varå grustag eller liknande arbetsställe är beläget, åligger att, om han mot ersättning låter någon där hämta grus eller annat dylikt, tillse att arbetsstället hålles i ett ur skyddssynpunkt godtagbart skick, även om denna lag icke eljest äger tillämpning därå. Har rätt till grustäkt eller annan nyttjanderätt upplåtits, skall vad nu sagts om ägaren avse nyttjanderättshavaren.

220—221. (Reservnummer)

Tillsyn

Föreskrifter om inspektion och tillsyn av arbetarskyddet finns i första hand i § 47—61 i arbetarskyddslagen samt i § 68—69 i arbetarskyddskungörelsen. De återges nedan i erforderliga utdrag tillsammans med TGOJ tillämpningsföreskrifter.

222. (ASL § 47)

Tillsyn å efterlevnaden av denna lag och med stöd av densamma meddelade föreskrifter utövas av arbetarskyddsstyrelsen samt under dess överinseende och ledning, av yrkesinspektionens befattningshavare och kommunala tillsynsmän. Inspektionens befattningshavare utgöras av yrkesinspektörer och dem underordnad personal. Konungen må därjämte förordna, att tillsynen å visst slag av verksamhet skall, med fritagande helt eller delvis av nämnda befattningshavare och tillsynsmän, utövas av specialinspektör. Vad i lagen stadgas rörande yrkesinspektör skall äga motsvarande tillämpning å specialinspektör. Närmare bestämmelser om tillsynens organisation meddelas av Konungen.

223. (ASL § 48)

Hälsovårdsnämnd skall utse en eller flera lämpliga personer att för viss tid eller tills vidare utöva kommunal tillsyn som avses i 47 §. Tillsynsman för allmänna hälsovården är pliktig att, om han därtill förordnas, tillika vara kommunal tillsynsman enligt denna lag.

Kommunal tillsynsman skall av kommunala medel åtnjuta skälig ersättning för uppdraget.

224. (ASL § 50)

Den som har att utöva tillsyn å efterlevnaden av denna lag eller med stöd av densamma meddelad föreskrift skall, när helst han så påfordrar, äga tillträde till arbetsställe, som är underkastat hans tillsyn, ävensom rätt att där företaga undersökning, vartill hans tjänsteåligganden kunna giva anledning.

Arbetsgivare så ock den som å arbetsställe företräder honom är pliktig att på anfordran lämna tillsynsorgan de upplysningar, som erfordras för tillsynens behöriga utövande.

Vad i denna paragraf är stadgat i fråga om tillsynsorgan skall jämväl gälla läkare, som har att verkställa besiktning eller undersökning enligt denna lag eller med stöd av densamma meddelad föreskrift.

225. (ASK § 68)

Tillsyn skall främst ägnas sådan verksamhet, som med hänsyn till arbetets natur eller de förhållanden varunder arbetet bedrivs kan anses medföra särskild fara för ohälsa eller olycksfall.

Vid tillsynens utövande skall hänsyn tagas till vad som i varje fall kan anses skäligt med hänsyn till förevarande omständigheter och beaktas huru i det särskilda fallet ändamålet med arbetarskyddet må vinnas utan att arbetsgivaren onödigt betungas.

Tillsynsorgan bör tillhandagå såväl arbetsgivare och arbetstagare som skyddsombud med upplysningar, råd och anvisningar i frågor, som röra arbetets sundhet och säkerhet samt verka för samarbete i sådana frågor.

226. (ASK § 69)

Inspektions-
bok

Å arbetsställe, varest i regel minst fem arbetstagare stadigvarande sysselsättas, skall, såvida ej yrkesinspektören eller arbetarskyddsstyrelsen medger undantag, finnas inspektionsbok, vari tillsynsorgan har att införa de råd och anvisningar som tillsynsorganet vid inspektion å arbetsstället finner skäl att skriftligen meddela. Inspektionsbok skall, om yrkesinspektör så påfordrar, finnas jämväl vid mindre arbetsställe. Formulär till inspektionsbok fastställs av arbetarskyddsstyrelsen.

Skriftligt meddelande, som lämnas på annat sätt än i första stycket sägs, skall biläggas inspektionsboken eller på lämpligt sätt förvaras tillsammans med denna. Detsamma gäller beträffande intyg över besiktning och provning, varom förmäles i 33, 35, 36 och 39 §§.

Inspektionsbok, meddelanden och intyg, som ovan nämnts, skola förvaras lätt tillgängliga. De skola förvaras å arbetsstället eller, om arbetet där upphört, hos arbetsgivaren under minst fem år, räknat beträffande inspektionsbok från den dag, då anteckning däri senast gjordes, och i fråga om meddelande eller intyg från detsammas datum. Beträffande intyg, som här avses, äger arbetarskyddsstyrelsen föreskriva annan förvaringstid än nu sagts. Överlåtes verksamheten å arbetsstället skola där förvarade inspektionsböcker, meddelanden och intyg av överlåtaren överlämnas till den nye innehavaren.

TGOJ anm. Enligt yrkesinspektionens för landtrafiken medgivande räcker det med en inspektionsbok för varje trafikområde, tåg tjänstdepå, ban-, el-, signal- och teleunderhållsområde och motsvarande organisatoriska enhet.

227. (TGOJ)

Chefsmyndighet för arbetarskyddet är Kungl Arbetarskyddsstyrelsen, Stockholm. De tillsynsorgan, som berör den huvudsakliga verksamheten inom TGOJ, är följande:

Tillsyns-
myndigheter

Tillsynsmyndighet	Ärende som handläggs
Yrkesinspektionen för landtrafik- en (YIL), Stockholm	Arbetarskyddet vid järnvägs-, buss- och biltrafiken utom frågor, som enligt nedan handläggs av Allmänna yrkesinspektionen
Allmänna yrkesinspektionen, — andra distriktet, Bromma för bl a Västmanlands län, — tredje distriktet, Linköping, för bl a Södermanlands län, — åttonde distriktet, Karlstad, för bl a Örebro län, — nionde distriktet, Gävle, för bl a Kopparbergs län	Arbetarskyddsfrågor rörande: huvudverkstäder och huvudför- råd med tillhörande anläggningar och materiel byggnadsarbeten som utförs av TGOJ utomstående entreprenör arbeten i TGOJ grustag, vari- från grus till övervägande del le- vereras till TGOJ utomstående hissar stämpling och registrering av ångpannor jämte andra kärl un- der tryck utom sådana i rullande materiel lastning och lossning av fartyg exkl fartygens permanenta an- ordningar och ombordanställdas arbeten
Elektriska byrån, Kommerskollegium, Stockholm	Elektriska järnvägs- och spår- vägsanläggningar
Elektriska inspektionen — östra distriktet, Stockholm, för bl a Södermanlands, Väst- manlands och Örebro län — västra distriktet, Stockholm, för bl a Kopparbergs län	Övriga starkströmsanläggningar
Specialinspektionen för stuveri- arbete, Stockholm	Vissa arbetarskyddsfrågor i sam- band med lastning och lossning av fartyg
Sprängämnesinspektionen, Stockholm	Skyddsfrågor vid hantering av explosiva och särskilt eldfarliga ämnen

228—230. (Reservnummer)

Särskilda bestämmelser

Vissa särskilda föreskrifter om arbetarskydd finns i första hand i § 70—75 i arbetarskyddslagen och i § 70—76 i arbetarskyddskungörelsen. Andra speciella föreskrifter finns bl a i en "kungörelse om läkarundersökning och läkarbesiktning till förebyggande av vissa yrkessjukdomar". Ovan nämnda föreskrifter återges nedan i erforderliga utdrag tillsammans med TGOJ tillämpningsföreskrifter.

231. (ASL § 70)

Beträffande verksamhet, som bedrivs av staten, skall vad i denna lag är stadgat om arbetsgivare samt om tillverkare eller annan, som avses i 45 eller 46 §, gälla arbetsföreståndaren. I fråga om verksamhet, som bedrivs av kommun, skall ock vad om arbetsgivare är stadgat gälla arbetsföreståndaren såvitt angår efterlevnaden av 4 och 5 kap. samt föreskrift eller förbud, som jämlikt 54 eller 55 § meddelats arbetsgivaren. Samma lag vare i fråga om verksamhet, som bedrivs av annan än staten eller kommun, därest arbetarskyddsstyrelsen på framställning av arbetsgivaren godtagit viss person såsom arbetsföreståndare i hans ställe.

232. (ASK § 70)

Å arbetsställe, varest i regel minst fem arbetstagare stadigvarande sysselsätts, skola finnas tillgängliga arbetarskyddslagen och denna kungörelse jämte de författningar, som innefatta ändringar i eller tillägg därtill eller som utfärdats med stöd av arbetarskyddslagen och röra den å arbetsstället bedrivna verksamheten.

Arbetarskyddsstyrelsen må föreskriva, att vad i första stycket stadgas skall gälla även annat arbetsställe än där sägs.

233. (ASK § 71)

Å varje arbetsställe, där hantverks-, industriellt, byggnads- eller transportarbete bedrivs, skall, såframt icke för samtliga arbetstagare undantag meddelats från vad i 21 § arbetarskyddslagen stadgas, på lämplig plats finnas anslagen uppgift angående tiden för veckovila för arbetstagarna eller, där tiden icke är densamma för alla arbetstagare eller grupper av dem, för varje grupp eller arbetstagare. Innehåller arbetstids-schema, varom stadgas i lagen den 16 maj 1930 (nr 138) om arbetstidens begränsning, uppgift i nu nämnda hänseenden, erfordras ej särskilt anslag.

234. (ASK § 75)

Vad i 70 § arbetarskyddslagen är föreskrivet skall äga motsvarande tillämpning såvitt angår efterlevnaden av 5 §, 33 § andra, tredje och femte styckena, 35 § andra och tredje styckena, 36 § andra och tredje styckena, 39 § andra och tredje styckena, 52—56 §§, 60 § andra stycket samt 69—71 §§ här ovan.

235—237. (Reservnummer)

238. (KKY § 1)

Finnes visst arbete medföra synnerlig fara för uppkomst av bensolförgiftning, blyförgiftning eller stendammslunga (silikos) hos arbetstagarna, skall arbetarskyddsstyrelsen efter samråd med medicinalstyrelsen föreskriva att arbetstagare ej får användas därtill, med mindre han vid läkarundersökning befunnits icke förete sjuklighet eller svaghet, som kan anses göra honom särskilt mottaglig för den med arbetet förbundna hälsofaran.

Läkarundersökningen som nu sagts skall företagas inom viss skälig tid före det arbetstagaren anställes eller, såvitt angår arbete som medför fara för uppkomst av stendammslunga och arbetstagaren icke tidigare varit sysselsatt med sådant arbete, senast tre månader från anställningens början.

239—240. (Reservnummer)

Läkarundersökning i vissa fall

Skyddsåtgärder vid lastning och lossning av fartyg

Föreskrifter om skyddsåtgärder vid lastning och lossning av fartyg finns i första hand i en Kungl Maj:ts kungörelse samt i en riksförsäkringsanstaltens kungörelse. De återges nedan i erforderliga utdrag tillsammans med TGOJ tillämpningsföreskrifter.

Utdrag ur Kungl Maj:ts kungörelse om skyddsåtgärder, som vid lastning och lossning av fartyg ankomma på arbetsgivaren m fl

241. (KKF § 1)

Denna kungörelse äger tillämpning å sådant arbete i land eller ombord med fartygs lastning, lossning eller bunkring, som äger rum i hamn, för vilken finnes av statlig myndighet fastställd hamntaxa. Såsom dylik hamn räknas även lastageplats, för vilken finnes av statlig myndighet fastställd grundpenningtaxa.

Yrkesinspektionens chefsmyndighet äger, när skäl därtill äro, besluta, att kungörelsen skall gälla för hamn eller del av hamn, å vilken den enligt första stycket ej är tillämplig, så ock från kungörelsens tillämpning undantaga hamn eller del av hamn, å vilken den enligt samma stycke är tillämplig.

242. (KKF § 2)

1 mom. Sådan vanligen brukad tillträdesled över lastbrygga, kaj eller liknande område, vilken arbetarna hava att använda för att begiva sig till eller från arbetsplats i land eller ombord, ävensom arbetsplats i land skola hållas i ett med hänsyn till arbetarnas trygghet behörigt skick.

Härvid skall särskilt iakttagas:

a) att arbetsplats i land samt tillträdesled dit från närmaste allmän väg skola vara försedda med erforderlig belysning; samt

b) att räck, minst 90 centimeter högt, skall, där så med hänsyn till arbetarnas säkerhet erfordras och räcket ej obehörigen hindrar trafiken eller arbetet, anbringas dels å arbetsplats i land och tillträdesled dit (exempelvis vid farliga öppningar, hörn och kanter), dels ock å båda sidor av passage över bro, kassun eller dockport, skolande räckena i båda ändar av passagen fortsätta ytterligare den sträcka, som kan anses erforderlig.

2 mom. Å lastbrygga och kaj, som i 1 mom. avses, må gods ej uppläggas så, att det hindrar erforderligt tillträde till landgång eller annat förbindelsemedel till fartyg. Därest vid uppläggning av gods å dylik lastbrygga eller kaj utrymme lämnas

outnyttjat vid lastbryggans eller kajens kant, skall detta utrymme hava en bredd av minst 90 centimeter samt hållas fritt från andra hindrande föremål än fast anbragta anordningar samt i bruk varande inrättningar och redskap.

243. (KKF § 3)

Lyftinrättning
och redskap

1 mom. Angående lyftinrättning och redskap, som tillhöra fartygs utrustning, är särskilt stadgat.

2 mom. I fråga om lyftinrättning och redskap, som ej tillhöra fartygs utrustning, skall särskilt iakttagas följande:

a) Innan lyftinrättning, kätting, ring, krok, schackel, lekare, block eller ställina tages i bruk, skall dess högsta tillåtna belastning hava beräknats, varjämte det föremål, varom är fråga, skall hava provats och noggrant besiktigats. Där kätting, ring, krok, schackel eller lekare medelst svetsning förlänges, ändras eller repareras, skall, innan den åter tages i bruk, erforderlig dylik beräkning samt provning och noggrann besiktning ånyo hava företagits.

Sedan lyftinrättning tagits i bruk, skall den, så länge den är i bruk, ingående provas och besiktigas minst var tolfte månad, där ej yrkesinspektionens chefsmyndighet annorledes förordnat.

Sedan kätting, ring, krok, schackel, eller lekare tagits i bruk, skall den, så länge den är i regelbundet bruk, glödgas och noggrant besiktigas vid de tider yrkesinspektionens chefsmyndighet må finna skäl föreskriva.

Lyftinrättning och redskap skola därjämte vara underkastade betryggande fortlöpande kontroll; i intet fall må kätting, ring, krok, schackel, lekare, block eller ställina nyttjas utan att besiktning ägt rum inom de närmast föregående tre månaderna.

b) Över beräkning, prov, glödgning och besiktning, varom i punkten a) första, andra och tredje styckena förmåles, skall ofördröjligen utfärdas certifikat eller meddelas bevis enligt av yrkesinspektionens chefsmyndighet givna föreskrifter.

Certifikat och bevis skola, så länge de äro gällande, förvaras av arbetsgivaren och på begäran uppvisas för vederbörande tillsynsmyndighet.

c) Kran och kättinglänga skola på lämpligt ställe vara försedda med tydligt märke, utvisande den högsta tillåtna belastningen.

Är krans bärförmåga beroende av kranarmens svängningsradie eller utliggning, skall märket å kranen utgöras av sådan skylt eller automatisk visaranordning, som anger den högsta

tillåtna belastningen vid kranarmens olika svängningsradie eller utliggning.

I fråga om kättinglänga skall märket med tydliga siffror eller bokstäver vara anbragt på själva längan eller på en därvid säkert fästad bricka eller ring av hållbart material.

Å plats, där stroppar av ställina eller tågvirke förvaras, skall finnas anslag, angivande den högsta tillåtna belastningen för varje slag av dessa stroppar.

d) Motorer, kugghjul, friktionsskivor, transmissioner, axlar, strömförande elektriska ledningar samt ångrör skola vara i erforderlig grad inskyddade.

e) Kran skall vara försedd med tillförlitlig bromsanordning.

f) Splitsning av ställina skall vara utförd på sätt, som godkänts av yrkesinspektionens chefsmyndighet.

244. (KKF § 4)

1 mom. Angående arbete, vilket utgör skeppstjänst, är särskilt stadgat. Arbetsförrätt-
ning

2 mom. Vid arbete, vilket ej utgör skeppstjänst, skall särskilt iakttagas följande:

a) Gods må ej lämnas hängande i lyftinrättning, såvida denna ej effektivt övervakas av kompetent person under hela den tid godset förblir hängande.

b) Där så för arbetarnas säkerhet erfordras, skall person avdelas för signalering till den, som manövrerar lyft- eller transportinrättning.

c) Person, som avdelas för att manövrera lyft- eller transportinrättning, för att signalera till dylik person eller för att passa göling å vinschtrumma ellernock, skall vara pålitlig och kompetent.

Angående förbud för användande av minderårig såsom ansvarig skötare av inrättning, som i första stycket avses, är särskilt stadgat.

d) Vinsch- eller krankrok må icke fästas i band eller dylikt kring balar, innehållande papper, pappersmassa, bomull, ull, kork, tomma jutesäckar eller liknande gods.

Fathakar må icke nyttjas för lastning eller lossning av tunnor, där detta till följd av hakarnas eller tunnornas konstruktion eller beskaffenhet i övrigt är förenat med fara.

e) Lyftinrättning och redskap må ej belastas utöver högsta tillåtna belastning.

f) Kätting må icke förkortas genom att knop slås å densamma.

g) Till förhindrande av att kätting, ställina eller tågvirke skadas av skarpa kanter skola erforderliga åtgärder vidtagas.

h) Där så för arbetarnas säkerhet erfordras, skola lämpliga åtgärder vidtagas vid uppstapling, nedtagning, stuvning och lossning av gods samt dess handhavande i samband därmed.

i) Arbetare må icke använda eller åläggas använda sådant förbindelsemedel till fartyg eller lastrum, vilket icke uppfyller stadgade fordringar.

j) Däcket vid luckarmarna må ej belamras så, att erforderligt tillträde till förbindelsemedlen för nedstigning i eller uppstigning ur lastrum, förhindras.

k) För att möjliggöra för arbetarna att lätt utrymma lastrum, i vilket de äro sysselsatta med lastning eller lossning av massgods, skola erforderliga försiktighetsåtgärder vidtagas.

l) Är lejdare erforderlig i odäckt fartygs last- eller kolrum, skall sådan ställas till arbetarnas förfogande. Lejdaren skall i övre ändan vara försedd med hakar eller annan anordning för dess säkra fästande.

m) För lastning, lossning eller bunkring avsedd landgång, gångbana eller ställning skall vara hållbar, väl konstruerad samt i erforderlig mån uppstöttad och fästad. Till förekommande av halkning skall den, då så erfordras, sandas eller undergå annan lämplig behandling.

Transport av gods med handkärra må ej äga rum å gångbana eller annat förbindelsemedel, vars lutning medför fara vid transporten.

n) Fartygs täckluckor må icke användas till uppförande av ställning eller för annat ändamål, varigenom de kunna utsättas för skada

o) För lämnande av den första hjälpen vid olycksfall skola finnas lätt tillgängliga anordningar, som omedelbart kunna tagas i bruk, ävensom, där yrkesinspektionens chefsmyndighet så föreskriver, person, kompetent att lämna dylik hjälp och beredd att omedelbart stå till tjänst därmed.

245. (KKF § 5)

Räddnings-
redskap

Vid kaj, där arbete ofta utföres, skola erforderliga livräddningsredskap finnas lätt tillgängliga.

246. (KKF § 6)

Ytterligare
bestämmelser
m m

Yrkesinspektionens chefsmyndighet äger att, jämväl i andra fall än ovan särskilt angivits, meddela ytterligare bestämmelser i de avseenden, varom i denna kungörelse stadgas.

Vid meddelande av bestämmelser med stöd av denna kungörelse skola föreskrifterna i konventionen den 27 april 1932 angående skydd mot olycksfall för arbetare, sysselsatta med lastning eller lossning av fartyg, iakttagas.

TGOJ anm. Se nästföljande kungörelse.

247. (KKF § 7)

Tillsyn å efterlevnaden av denna kungörelse och med stöd av densamma meddelade bestämmelser utövas av yrkesinspektionen; och skall därvid i tillämpliga delar lända till efterrättelse vad som finnes stadgat rörande tillsyn å efterlevnaden av lagen om arbetarskydd.

248. (KKF § 11)

Beträffande verksamhet, som bedrives av staten eller kommun, skall vad i denna kungörelse är stadgat om arbetsgivare och hamninnehavare gälla arbetsföreståndaren.

Bestämmelser
angående
statlig och
kommunal
verksamhet

249—250. (Reservnummer)

Utdrag ur **Riksförsäkringsanstaltens kungörelse om skyddsåtgärder, som vid lastning och lossning av fartyg ankomma på arbetsgivaren m fl**

251. (RFK § 1)

Med *lyftinrättning* avses här nedan kran eller annan för lastning och lossning av fartyg avsedd inrättning jämte tillhörande fast utrustning, såsom lina eller gripskopa.

Med *redskap* avses löst föremål, såsom göling, linstropp, kättinglänga, ring, krok, schackel, lekare, block eller annan dylik för lyftning av gods avsedd anordning.

252. (RFK § 2)

I 3 § 2 mom. a) första stycket i ovannämnda kungörelse omfördäld beräkning, provning och besiktning benämnes *första besiktning* och skall äga rum, innan lyftinrättning eller redskap må tagas i bruk.

Lyftinrättning eller redskap, som undergått väsentlig reparation eller ändring, må ej ånyo tagas i bruk, innan besiktning, som avses i första stycket, ägt rum. Såsom väsentlig ändring eller reparation anses även, att redskap medelst svetsning förlänges, ändras eller repareras.

253. (RFK § 3)

Första besiktning skall omfatta:

Undersökning av till lyftinrättningen eller redskapet hörande anordningar, som äro av betydelse med hänsyn till skydd mot olycksfall;

granskning av ritningar och intyg rörande material och utförande, såsom svetsning och glödning, samt beräkning av högsta tillåtna belastningen, allt i den omfattning som erfordras för att bedöma lyftinrättningens eller redskapets driftsäkerhet;

provb belastning enligt i bilaga 1 angivna normer.¹

Befinnes vid första besiktning lyftinrättning eller redskap ej erbjuda betryggande säkerhet, skall besiktningsmannen därömed omedelbart underrätta arbetsgivaren, som har att vidtaga för rättelse erforderliga åtgärder.

254. (RFK § 4)

Efter avslutad första besiktning skall besiktningsmannen ofördröjligen utfärda bevis (intyg) enligt av yrkesinspektionens chefsmyndighet fastställt formulär,

¹⁾ Bilagan här utesluten.

beträffande *lyftinrättning* i två exemplar, av vilka det ena skall förvaras av arbetsgivaren och det andra genom dennes försorg ofördröjligen insändas till vederbörande yrkesinspektör, samt

beträffande *redskap* i ett exemplar, som skall förvaras av arbetsgivaren och på begäran företes för yrkesinspektionens befattningshavare.

255. (RFK § 5)

Sådan i 3 § 2 mom. a) andra stycket i ovannämnda kungörelse omförmäld provning och besiktning av lyftinrättning, som skall äga rum minst var tolfte månad, så länge den är i bruk, benämnes *revisionsbesiktning*.

Sedan redskap tagits i bruk, skall detsamma, så länge det regelbundet brukas, minst var tolfte månad underkastas revisionsbesiktning.

Befinnes vid revisionsbesiktning lyftinrättning eller redskap ej längre erbjuda betryggande säkerhet, skall besiktningsmannen därom omedelbart underrätta arbetsgivaren, som har att vidtaga för rättelse erforderliga åtgärder.

Över revisionsbesiktning skall besiktningsmannen utfärda bevis (intyg) enligt av yrkesinspektionens chefsmyndighet fastställt formulär i enahanda ordning, som i 4 § är stadgat i fråga om första besiktning.

256. (RFK § 6)

Kan lyftinrättning eller redskap med hänsyn till föreliggande omständigheter anses vara i särskilt hög eller ringa grad utsatt för minskning i driftsäkerheten, må vederbörande yrkesinspektör föreskriva skäligen förkortning respektive förlängning av den i 5 § angivna tidrymden.

I fråga om lyftinrättning må dock förlängning av tiden ske med högst tolv månader.

257. (RFK § 7)

I 3 § 2 mom. a) fjärde stycket i kungörelsen omförmäld fortlöpande kontroll benämnes *fortlöpande tillsyn*.

Till lyftinrättning hörande lina eller kätting jämte dess fäste i trumman samt brytskivor ävensom å lyftinrättning befintlig säkerhetsanordning skall underkastas fortlöpande tillsyn minst en gång i veckan, så länge lyftinrättningen användes.

Redskap skall underkastas sådan tillsyn, då det utlämnas för användande, och därefter minst en gång i veckan, så länge det regelbundet användes.

Visar redskap sådan slitning eller annan felaktighet, att driftsäkerheten är äventyrad, skall detsamma omedelbart utbytas.

Över fortlöpande tillsyn av lyftinrättning skall föras journal, vari skall antecknas tidpunkten för verkställd tillsyn, resultatet därav och vidtagna åtgärder av betydelse för lyftinrättningens driftsäkerhet.

258. (RFK § 8)

För beräkning av ställina till maskineri å lyftinrättning skola gälla i bilaga 2 meddelade normer.¹

För belastning av kättinglänga och linstropp skola tabellerna i bilaga 3 lända till efterrättelse.¹

Glödning av redskap skall utföras enligt bestämmelserna i bilaga 4.¹

259. (RFK § 9)

Besiktning och tillsyn, som ovan omförmäles, skall verkställas genom arbetsgivarens försorg och må endast uppdragas åt person, som uppfyller i bilaga 5 angivna kompetensfordringar.¹

Det åligger yrkesinspektör att på begäran av arbetsgivare lämna denne anvisning på person, som äger erforderlig kompetens för verkställande av sådan besiktning, som omförmäles i 3 och 5 §§.

260. (RFK § 10)

Lyftinrättning skall vara försedd med besiktningsskylt av lämplig beskaffenhet, varå besiktningsman efter varje besiktning skall instämpla uppgifter om datum för besiktningen, högsta tillåtna belastningen och besiktningsmannens igenkänningsmärke.

Redskap skall om möjligt vara försett med tydligt igenkänningsmärke.

Kättinglänga skall vara märkt på sätt i bilaga 3 anges.¹

261—300. (Reservnummer)

¹) Bilagorna här uteslutna.

Råd och anvisningar till arbetarskyddslagen

Utöver nedanstående anvisningar finns råd och anvisningar i form av skrivelser, cirkulär e d, som tillsynsmyndigheterna utfärdat i anslutning till speciella händelser o d.

Anvisningar ang skydd mot yrkesfara utfärdade av yrkesinspektionens chefsmyndighet

- Nr 1 ang lastning och lossning av fartyg
Bestämmelser om skyddsåtgärder som vid lastning och lossning av fartyg ankommer på arbetsgivaren m fl
Intyg över första besiktning av lyftinrättning
Intyg över revisionsbesiktning av lyftinrättning
Intyg över besiktning, provning och glödgning av lyftredskap
Dimensions- och belastningstabell för kättinglängor och stroppar
Signalschema för travers- och kranförare
- Nr 3 ang sprängningsarbete (Spränganvisningar)
- Nr 6 ang skogsförläggningar
Gemensamma skogsarbetarhushåll (handledning för deras anordnande och handhavande)
- Nr 7 ang bruk av lågtrycksångpanneanläggningar
Intyg över besiktning och provning av lågtrycksångpanna
- Nr 8 ang bruk av varmvattenpanneanläggningar
Intyg över besiktning och provning av varmvattenpanna
- Nr 9 ang hissar
Linberäkning för hiss (industri och bostadshus)
Intyg över första besiktning av hiss (industri)
Intyg över första besiktning av hiss (bostadshus)
Intyg över revisionsbesiktning av hiss (industri)
Intyg över revisionsbesiktning av hiss (bostadshus)
Säkerhetsföreskrifter rörande anordning, beskaffenhet och begagnande av hissar i bostadshus
- Nr 10 ang vissa anriktningsverk
- Nr 12 ang sprutmålning
- Nr 14 ang uppfodringsanordningar för personbefordran i gruvor och stenbrott
Journal för uppfodringsanordning i gruvor
Utdrag av journal för gruvhiss
- Nr 15 ang grustag
- Nr 16 ang bruk av stubbrytare
- Nr 19 ang vissa arbeten å fartyg med oljetankar
Utångningscertifikat
- Nr 20 ang bruk av stationära gasgeneratorer
- Nr 23 ang anordning, beskaffenhet och inredning av personalrum m m (Personalrumsanvisningar)
- Nr 24 ang införande eller förvaring i lokal av fordon eller redskap drivet medelst förbränningsmotor

Nr 25 ang skyddsåtgärder vid slipmaskiner (Slipmaskinanvisningar)

Nr 26 ang märkning av gasbehållare m m

Nr 27 ang bruk av gengasdrivna motorfordon, traktorer och motorredskap

Nr 28 ang förebyggande av blyförgiftning

Nr 29 ang allmänna skyddsåtgärder vid maskiner, redskap och verktyg (Allmänna maskinanvisningar) att iakttagas av leverantörer och installatörer

Nr 30 ang förebyggande av förgiftning vid betning av utsäde med kvicksilverhaltiga betningsmedel

Nr 31 ang arbetsstolar

Nr 32 ang husbyggnadsarbete (Bygganvisningar)
Linberäkning för byggnadshiss
Intyg över första besiktning av byggnadshiss
Intyg över revisionsbesiktning av byggnadshiss

Nr 33 ang bergrums bestånd

Nr 34 ang utrymnings- och transportvägar i gruva, stenbrott eller annat bergbrytningsutrymme under jord

Nr 35 ang skyddsåtgärder vid mekaniskt drivna excenterpressar (Pressanvisningar)

Nr 36 ang varningsanslag vid traverser, kranar och andra lyft- och transportanordningar med blanka kontaktledningar

Nr 37 ang utförande, besiktning m m av linbanor av enlinetyp för personbefordran

Nr 38 ang flottnings- och flottledsbyggnadsarbete (Flottningsanvisningar)

Nr 39 ang arbetsställningar mm vid sortering av smutstvätt i tvättinrättningar e d

Nr 40 ang skyddsåtgärder vid bultpistoler och tillbehör (Bultpistol-anvisningar)

Nr 41 ang arbete med hyggeständare

Nr 42 ang skyddsåtgärder vid motorgräsklippare

Nr 43 ang skyddsåtgärder vid motordrivna cirkelsågar för röjningsarbete

Nr 44 ang planering och inredning av vissa lokaler i ålderdomshem

Nr 45: 0 ang personlig skyddsutrustning, Allmänna anvisningar

Nr 45: 1 ” ” ” , I Huvudskydd

Nr 45: 2 ” ” ” , II Hörselskydd

Nr 45: 8 ” ” ” , VIII Säkerhetsbälte med lina

.....

.....

.....

.....

.....

Nr 46 ang utförande, besiktning, tillsyn m m av rulltrappor
Nr 47 ang anordning, beskaffenhet och inredning av kiosker för va-
ruförsäljning (Kioskanvisningar)
Nr 48 ang skyddsåtgärder vid motorkedjesågar

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Bilaga C 1

Handwriting practice lines consisting of 20 horizontal dotted lines.

**Råd och anvisningar, PM m m
utgivna av yrkesinspektionens chefsmyndighet**

Råd och anvisningar

- vid inredande av restaurangkök och därtill hörande ekonomilokaler
- ang skydd mot yrkesfara vid skogsavverkningsarbete
- ang första hjälpen vid olycks- och sjukdomsfall i skogs- och flottningsarbete
- ang arbetsställningar
- ang lyftteknik (Bär och lyft rätt)
- rörande brännskador
- ang hemindustriellt arbete

Har Du jobb i kikarn, broschyr ang minderårigas användande i arbete

PM ang minderårigas användande i arbete, varå arbetarskyddslagen äger tillämpning

Förteckning över minderåriga enl 56 § arbetarskyddskungörelsen

PM ang

- skyddsåtgärder vid snickerimaskiner
- vissa vattenvärmare
- cykelgeneratorer
- ventilation av pannrum m m
- ritningar över maskin- och brytskiverum för hissar, som falla under arbetarskyddslagen
- montering av bildäck på hjul med enkel, hel låsring

Råd till arbetare

- rörande montering av bildäck på hjul med enkel, hel låsring
- sysselsatta i slakterier, charkuterier, restaurangkök och liknande arbetsställen
- rörande handhavandet av kaustik soda och svavelsyra i mejerier och liknande arbetsställen

Aktuella Yrkesrisker, serie informationsblad avsett för läkare utgivet av KAS och Kungl Medicinalstyrelsen. Hittills utkomna nr behandla alkylkvicksilverförgiftning, glassliparsjuka, peroneus- och tibialispare (sk betförlamning), parathionförgiftning, skrivkramp, tröskdammsjuka, metylbromid, nitrösa gaser.

Journalkort över bensolförgiftning

Journalkort över blyförgiftning

Läkarintyg för blyförgiftning

Formulär till anmälan om sjukdomsfall enl Kungl Maj:ts kungörelse nr 210/1949 om förbud att använda arbetstagare till målningsarbete med blyfärg

Journalkort över stendammslunga

Läkarintyg över stendammslunga

Bilaga C 1

Yrkesinspektionens upplysningstjänst utgivna av yrkesinspektionens chefsmyndighet

- Nr 1 Olycksfall vid tröskverk
„ 2 Svetsning och skärning av plåtfat eller annan behållare
„ 3 Råd till pannskötare
„ 4 Trädgårdssprutor

Yrkesinspektionens skyddsbilder utgivna av yrkesinspektionens chefsmyndighet

- Nr 1 Golvluckor för säckhiss
„ 2A Skydd vid bandsåg
„ 4 Överskydd vid stockcirkelsåg
„ 5 Skydd för kombinerad kap- och klyvsåg
„ 6 Manometerskala
„ 7 Styrstockar för rikthyvel
„ 8 Kilning av skaftverktyg
„ 9 Ställbara ingreppsskydd vid mindre remskivor
„ 10 Skärpning av sågklingor
„ 11 Vedkapsåg med vagga
„ 12 Fingerskydd vid häftmaskin
„ 13 Skyddsskärm vid remskiva
„ 14 Fast ingreppsskydd
„ 15 Överskydd vid cirkelklyvsåg
„ 16 Skyddskåpa för matarvals vid cirkelklyvsåg
„ 17 Skydd vid balanskapsåg
„ 18 Lyfthord för stuveriarbete. Löstagbara beslag
„ 19 Skydd vid cylinderöppningen på tröskverk med övermatning, jämte kompletteringsskiss
„ 20 Skydd vid axel och axelända
„ 21 Skydd vid remtransmissioner
„ 22 Skydd vid torvströrivare
„ 23 Skydd vid foderöppningar
„ 24 Skydd vid gröpkvarn
„ 25 Skyddshylsa till friktionskoppling på förbränningsmotor
„ 26 Fotskydd vid hästräfsa (självavläggande hjulräfsa)
„ 27A Skydd vid kraftöverföringen mellan traktor och maskin eller redskap
„ 28 Ventilationsanordningar i skogsstall
„ 505A Ventilationshuv (avsedd för anläggning med naturligt drag)
„ 506A Utblåsningshuv (avsedd för anläggning med fläkt)

Normer m m, utgivna av IVA m fl

Normer för hållfasthetsberäkning av tryckkärl (Tryckkärlsnormer), utarbetade av IVA:s tryckkärlskommission, godkända av KAS

Normer för öppna stående svetsade cylindriska cisterner för brännbara eller frätande vätskor (Cisternnormer I), 2:a uppl 1956, utarbetade av IVA:s tryckkärlskommission, godkända av KAS

Normer för slutna stationära lagercisterner för frätande eller giftiga kondenserade gaser (Cisternnormer II), utarbetade av IVA:s tryckkärlskommission, godkända av KAS

Normer för slutna stationära lagercisterner för brännbara kondenserade gaser och gasblandningar (Cisternnormer III), utarbetade av IVA:s tryckkärlskommission, godkända av KAS

Normer för kokare, värmeväxlare, trycksyracisterner och diffusörer inom massa- och pappersindustrin (Kokarnormer), utarbetade av IVA:s tryckkärlskommission, godkända av KAS

Normer för ångpannors utförande, registrering, besiktning m m (Ångpannenormer), utarbetade av IVA:s tryckkärlskommission, godkända av KAS

Ångpannebok

Intyg över första besiktning av ångpanna

Intyg över stor resp revisionsbesiktning av ångpanna

Normer för svetsning av tryckkärl (Pannsvetsnormer), utarbetade av IVA:s svetskommission, fastställda av KAS

Normerna finns i engelsk översättning

Ansökan om svetslicens

Journal över svetsarprovning

Rekommendation ang svetsade tryckkärl, utarbetad av en internationell standardiseringskommitté, INSTA 20, godkänd av KAS

De nordiska arbetarskyddsmyndigheternas meddelande nr 1 rörande INSTA-rekommendationens tillämpning, jämte blankett för anmälan.

D:o meddelande nr 2 ang undantag från fordran på officiellt materialintyg.

Normer för beräkning av stålkonstruktioner till lyftkranar och kranbanor (Krannormer), utarbetade av Sveriges Mekanförbund, godkända av KAS

Intyg över första besiktning av lyftinrättning

Intyg över revisionsbesiktning av lyftinrättning

Intyg över besiktning, provning och glödgning av lyftredskap

Normer för beräkning av ställinor till maskinerier å lyftkranar o d (Kranlinenormer), utarbetade av IVA:s kran- och hisskommission, godkända av KAS

Normer angående gränsbrytning för lyftrörelse vid elektriskt drivna kranar, utarbetade av IVA:s kran- och hisskommission, godkända av KAS

Riktlinjer för bedömande av när i drift varande ställinor till maskinerier vid hissar (ej gruvhissar), lyftkranar, telfrar och därmed jämförbara lyftdon skall kasseras (Linkassationsnormer), utarbetade av IVA:s linkommitté, godkända av KAS

Handwriting practice lines consisting of 20 horizontal dotted lines.

This image shows a full page of a worksheet designed for handwriting practice. It consists of multiple horizontal rows, each defined by two parallel dashed lines. The lines are evenly spaced and extend across the entire width of the page, providing a guide for letter height and placement. There is no text or other markings on the page.

D. Arbetstid

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

	Art
Inledning	301—309
Lag om arbetstidens begränsning (utdrag)	
Tillämpningsområde	310—311
Ordinarie arbetstid	312—314
Arbete på övertid	315—317
Översikt över medgivet arbetstidsuttag	318—319
Tillsyn m m	320—329
Arbetarskyddslagen (utdrag)	
Rast, ledighet	330
Arbetspaus	331
Nattvila	332—333
Veckovila	334—336
Särbestämmelser för minderåriga	337—339
Särbestämmelser för kvinnor	340—349
Förordning om yrkesmässig automobiltrafik (utdrag) ..	350

Inledning

301. Föreskrifter om arbetstid finns i såväl lagstiftning som kollektivavtal. Vissa avtalsföreskrifter överensstämmer med eller hänvisar till lagstiftningen, andra kompletterar lagen medan en tredje grupp ersätter större eller mindre delar av lagstiftningen. Avtalsföreskrifter finns vidare för sådan verksamhet och sådana grupper av anställda som faller utanför lagstiftningen. Samtliga kollektivavtal innehåller endast sådana avvikelser från lagstiftningen som denna tillåter. I de fall avtalen skiljer sig från lagstiftningen, *gäller alltså avtalsföreskrifterna framför lagen*.

I följande avsnitt återges i utdrag den lagstiftning om arbetstid, som kan vara aktuell inom TGOJ, med undantag av "Sjöarbetstidslagen". De utelämnade delarna — exkl Sjöarbetstidslagen — behandlar myndigheternas interna handläggning av arbetstidsfrågor, påföljd vid brott mot författningarna samt vissa, inom TGOJ helt inaktuella förhållanden. Upplysningar om de utelämnade delarna kan vid behov erhållas från resp avdelningsexpedition.

Sjöarbetstidslagen, som inom TGOJ gäller endast för bogserbåtsdriften, skall hållas tillgänglig inom berört arbetsområde genom arbetsföreståndarens försorg.

302—309. (Reservnummer)

Utdrag ur Lag om arbetstidens begränsning

Lagen om arbetstidens begränsning innehåller föreskrifter om ordinarie arbetstid per dag och vecka, övertid m m. Den gäller *inte* för all verksamhet inom TGOJ (se nedan) och kan i väsentliga delar ersättas av kollektivavtal.

310. (LAB § 1)

Denna lag äger tillämpning å varje rörelse, industriell eller icke, så ock å hus-, väg- eller vattenbyggnad, vattenavledning eller annat dylikt särskilt arbetsföretag, för såvitt i rörelsen eller företaget till arbete för arbetsgivares räkning i regel användas flera än fyra arbetare, häri icke inräknad arbetare, som användes till arbete, vilket avses i a) — l) här nedan.

Tillämpnings-
område

Från lagens tillämpning undantagas:

- a) arbete, som utföres i arbetarens hem eller eljest under sådana förhållanden, att det ej kan anses tillkomma arbetsgivaren att vaka över arbetets anordnande,
- b) arbete, som till sin natur är så oregelbundet, att det icke kan förläggas till bestämda tider,
- c) arbete, som bedrivs av staten,

e) skeppstjänst, — — —,

i) arbete, som åligger trafikpersonal vid järnväg, som är upplåten för allmän trafik,

311. (LAB § 2)

Såsom arbetare skall vid tillämpning av denna lag ej räknas medlem av arbetsgivarens familj; samt ej heller verkmästare eller annan befattningshavare i överordnad ställning,
ritare, bokhållare eller därmed jämställd person,
kontorsvaktmästare eller annat underordnat kontorsbiträde.

312. (LAB § 4)

Arbetsgivare må icke använda arbetare till arbete under längre tid, raster oräknade, än 45 timmar i veckan. Arbetstiden må ej något dygn överstiga 9 timmar.
Bedrivs arbete med regelbunden skiftindelning, må annan arbetstid än nyss angivits tillämpas, såframt arbetstiden under en tidrymd av högst tre veckor icke överstiger i genomsnitt 45 timmar i veckan.

Ordinarie
arbetstid

Vecka räknas från och med måndag eller annan dag, som tillämpas för arbetsstället.

TGOJ anm. Föreskrifterna i denna paragraf ersätts i flertalet fall av överenskommelser i resp kollektivavtal.

313. (LAB § 4a)

Från de begränsningar, som stadgas i 4 §, må avsteg göras genom kollektivavtal, som å arbetarsidan slutits eller godkänts av organisation vilken enligt lagen om förenings- och förhandlingsrätt är att anse såsom huvudorganisation.

Arbetsgivare, som är bunden av kollektivavtal varom i första stycket stadgas, äger tillämpa avtalet beträffande arbetare, vilken sysselsättes i sådant arbete som avses därmed, även om arbetaren ej är medlem av den avtalsslutande organisationen på arbetarsidan. Vad nu sagts gäller dock ej arbetare, som omfattas av annat tillämpligt kollektivavtal.

314. (LAB § 5)

Arbeterskyddsstyrelsen må medgiva undantag från bestämmelserna i 4 §. Undantag må dock icke, utan att det stora flertalet av de berörda arbetarna samtycker därtill eller eljest särskilda skäl föreligga, göras i vidare mån än att arbetstiden under en tidrymd, som ej må överstiga 12 månader, uppgår till i genomsnitt högst 45 timmar i veckan.

315. (LAB § 6)

Arbete på
övertid

Har natur- eller olyckshändelse eller annan omständighet, som ej kunnat förutses, vållat avbrott i ett företags drift eller ock medfört överhängande fara för sådant avbrott eller för skada å liv, hälsa eller egendom, må arbetare, i den mån så är nödigt med hänsyn till berörda förhållande, användas till arbete å övertid. Om sådant arbete samt dess anledning, omfattning och varaktighet åligger det arbetsgivaren att senast inom två dygn från dess början göra anmälan till arbetskyddsstyrelsen.

Arbetet må icke fortsättas utöver sist angivna tid, utan att tillstånd därtill sökts hos nämnda myndighet. Angående sådan ansökan har arbetskyddsstyrelsen att ofördröjligen meddela beslut.

Anmälan eller ansökan, varom här är sagt, må anses gjord, när densamma i betalt brev avlämnats till allmänna posten.

316. (LAB § 7)

1 mom. Till sådana förberedelse- eller avslutningsarbeten, som för driftens ohindrade gång nödvändigtvis måste utföras

före eller efter den allmänna arbetstiden, må nödigt antal arbetare, vilka fyllt aderton år, användas å övertid under högst sju timmar i veckan.

2 mom. Finner arbetsgivare i annat fall, än som avses i 6 §, med hänsyn till särskilt förhållande påkallat att använda arbetare till arbete å övertid, vare därtill berättigad i avseende å arbetare, som fyllt aderton år, för högst 48 timmar under loppet av fyra veckor och 200 timmar under loppet av ett kalenderår.

3 mom. Är ytterligare eftergift av trängande behov påkallad, må sådan, dock för högst 150 timmar under loppet av ett kalenderår, meddelas av arbetarskyddsstyrelsen.

4 mom. På arbetarskyddsstyrelsen ankommer att pröva i vad mån den, som fyllt sexton men ej aderton år, må användas till arbete, som avses i denna paragraf.

5 mom. I fråga om arbetares skyldighet att utföra arbete, som avses i denna paragraf, gäller vad därom kan anses vara med arbetsgivaren överenskommet, men åligger det arbetsgivaren tillse, att icke arbetaren genom användande till dylikt arbete utsättes för överansträngning eller ohälsa.

317. (LAB § 8)

Rörande arbetares användande till arbete enligt 6 eller 7 § åligger det arbetsgivaren att senast den första söckendagen i näst därpå följande vecka eller, därest då icke kan avgöras, huruvida arbetstiden är att hänföra till sådan, som avses i nämnda paragrafer, så snart sådant kan bedömas, göra anteckning i särskild journal, upprättad enligt formulär, som fastställles av arbetarskyddsstyrelsen. Nämnda myndighet äger dock föreskriva, att anteckning om övertid får verkställas å annan tid och på annat sätt än nu angivits. I fråga om sådant arbete å övertid, som avses i 7 § 1 mom., är arbetsgivaren icke pliktig göra dylik anteckning, där övertiden finnes behörigen upptagen å det i 11 § 2 mom. föreskrivna arbetstidsschema.

Arbetarna äga rätt att genom utsedd representant på anfordran erhålla del av övertidsjournalen.

Beslut av arbetarskyddsstyrelsen enligt 6 eller 7 § skall biläggas journal eller annan handling, däri anteckning enligt första stycket skall göras, och skall journalen eller handlingen jämte bilagda beslut förvaras å arbetsstället under minst tre år, räknat beträffande journalen eller handlingen från den tid, då sista anteckningen gjordes däri, och beträffande beslutet från detsammas datum.

318: (TGOJ)

Översikt över
medgivet ar-
betsbetsuttag

1. Följande tabell utgör ett sammandrag av lagens föreskrifter om ordinarie arbetstid och övertid:

Förutsättningar	Högsta timantal	Anm
1	2	3
1. Ordinarie arbetstid	9 tim/dygn och 45/vecka om ej annat gäller enligt kollektivavtal	
2. Allmän övertid (LAB § 7:2)	48 tim per 4-veckorsperiod. Max 200 tim/år.	Dispens erfordras ej. Skall journalföras.
3. Förberedelse- eller avslutningsarbeten (LAB § 7:1)	7 tim/vecka	Dispens erfordras ej. Om övertiden är upptagen på turlista eller motsvarande, behöver den inte journalföras.
4. Nödfallsarbete (LAB § 6)	Ingen formell begränsning	Anmälan till arbetarskyddsstyrelsen, dessutom ansökan om tillstånd, om arbetet skall fortgå utöver två dygn. Införs på särskild plats i övertidsjournalen.
5. Extra övertid vid trängande behov (LAB § 7:3)	150 tim/år	Dispens erfordras. Skall journalföras.
6. Övertid för minderåriga (under 18 år)	Särskilda, relativt stränga bestämmelser gäller (art 337 ff). Minderårig under 16 år får inte användas till övertidsarbete.	

Arbetstid enligt 1—4 ovan kan formellt tas ut av en och samma person under samma tidsperiod. Övertid måste dock alltid begränsas så, att den inte medför överansträngning eller ohälsa (§ 7:5).

2. Gränsen mellan ordinarie arbetstid och övertid behöver fastställas dels för att avgöra vilken arbetstid som skall journalföras som övertid i lagens mening och följaktligen ingå i den för månad eller år tillåtna övertiden,

dels för att avgöra om övertidsersättning eller annan särskild kompensation skall lämnas enligt avtalet.

Gräns mellan ordinarie arbetstid och övertid i *lagens mening* är 9 tim per dygn och 45 tim per vecka. Om denna gräns i ett eller flera avseenden överskrids genom föreskrifter i kollektivavtal, skall övertiden dock beräknas med *utgångspunkt från avtalets föreskrifter*. Föreskriver avtalet längre beräkningsperiod än vecka, exempelvis månad, gäller även sådan föreskrift framför lagens.

3. När det gäller att avgöra om övertidsersättning eller annan särskild kompensation skall lämnas, är avtalets föreskrifter ensamma avgörande. Betalningen för utfört arbete sker således enligt avtal oberoende av om arbetstiden *enligt lagen* kallas ordinarie arbetstid eller övertid.

319. (Reservnummer)

320. (LAB § 11)

1 mom. Tillsyn å efterlevnaden av denna lag utövas av yrkesinspektionens befattningshavare; och skall därvid i tillämpliga delar lända till efterrättelse vad som finnes stadgat rörande tillsyn å efterlevnaden av [lagen om arbetarskydd den 29 juni 1912]¹.

2 mom. A arbetsställe, där sådant arbete, som avses i [15 §]² lagen om arbetarskydd, bedrives på stadigvarande sätt, skola å lämplig plats finnas anslagna ej mindre denna lag än även arbetstidsschema, angivande när arbetet börjar och slutar eller, där arbetet bedrives med skiftindelning, när arbetet börjar och slutar för varje skiftlag, ävensom såvitt möjligt början och slut för varje rast, varigenom arbetet avbrytes.

321. (LAB § 15)

Beträffande verksamhet, som bedrives av kommun, skall vad i denna lag är stadgat angående arbetsgivare gälla arbetsföreståndaren.

Lag samma vare, där arbetarskyddsstyrelsen efter framställning av arbetsgivare godtagit viss person såsom arbetsföreståndare i arbetsgivarens ställe.

¹) Lagen om arbetarskydd den 29 juni 1912 har ersatts av arbetarskyddslagen den 3 januari 1949.

²) Se nu § 24 arbetarskyddslagen den 3 januari 1949.

322—329

322. (LAB § 16)

Där i lag eller författning ytterligare begränsning stadgats beträffande användande av minderårig eller kvinna till arbete, skall sådan begränsning lända till efterrättelse.

323—329. (Reservnummer)

Utdrag ur Arbetarskyddslagen

I denna avdelning återges endast sådana delar av arbetarskyddslagen, som handlar om arbetstid. Övriga delar av lagen finns i avd C. Här intagna föreskrifter handlar om rast, ledighet, arbetspaus, nattvila, veckovila samt vissa särbestämmelser för minderåriga och kvinnor. Lagen gäller i princip för all verksamhet inom TGOJ utom skeppstjänst och kan *inte* ersättas av kollektivavtal. Arbetarskyddsstyrelsen kan dock lämna dispens om bärande skäl föreligger.

330. (ASL § 17)

Utför arbetstagare arbete under minst sex timmar av dygnet, Rast, ledighet skall arbetet i den utsträckning, som kan anses erforderlig med hänsyn till dess beskaffenhet och varaktighet samt arbetsförhållandena i övrigt, avbrytas genom en eller flera lämpligt förlagda raster av tillräcklig varaktighet. Från vad sålunda stadgats må avvikelse tillfälligtvis göras, då sjukdomsfall eller annan oförutsedd händelse det kräver.

Med rast förstås i denna lag sådant avbrott i arbetstiden, vars varaktighet är på förhand bestämd och under vilket arbetstagaren fritt förfogar över sin tid och icke är skyldig att kvarstanna på arbetsstället.

Då med hänsyn till arbetets natur och arbetsförhållandena i övrigt så finnes oundgängligen påkallat, må rast utbytas mot ledighet för intagande av förtäring å arbetsplatsen eller i dess omedelbara närhet.

331. (ASL § 18)

Där arbete på grund av samband med mekaniskt driven arbetsprocess eller till följd av annat förhållande kräver ihållande anspänning eller eljest är särskilt påfrestande, skall under arbetstiden erforderligt antal lämpligt avpassade och förlagda arbetspauser beredas arbetstagaren. Arbetspaus

Med arbetspaus förstås i denna lag ett på förhand bestämt kortvarigt uppehåll i arbetet, som anordnas i syfte att bereda arbetstagare avkoppling från detta och som icke är att hänföra till rast eller ledighet, varom i 17 § sägs.

332. (ASL § 19)

Arbetstagare skall åtnjuta erforderlig ledighet för nattvila. I denna ledighet skall ingå tiden mellan klockan 24 och klockan 5. Nattvila

Från vad sålunda stadgats må avvikelse ske, där visst arbete med hänsyn till sin natur, allmänhetens behov eller annan

särskild omständighet måste fortgå jämväl nattetid eller eljest bedrivs å tid före klockan 5 eller efter klockan 24. Har natur- eller olyckshändelse eller annan omständighet, som ej kunnat förutses, vållat avbrott i driften eller ock medfört överhängande fara för sådant avbrott eller för skada å liv, hälsa eller egendom, må ock arbetstagare, i den mån det är nödigt med hänsyn till berörda förhållande, användas till arbete å tid mellan klockan 24 och klockan 5.

Arbetstagare i överordnad ställning må, där så finnes påkallat, användas till arbete å tid mellan klockan 24 och klockan 5 utan hinder av vad i första stycket är stadgat.

TGOJ anm. Nattarbete får — när angivna omständigheter (arbetets natur, allmänhetens krav eller annan särskild omständighet) föreligger — förekomma utan särskilt tillstånd och lagen hindrar således icke normalt trafik- och underhållsarbete nattetid.

I fråga om Oxelösunds hamn har arbetarskyddsstyrelsen uttalat (skrivelse den 22.5.1951), att lastning och lossning av fartyg, avseende såväl malm som andra i hamnen förekommande godsslag, utgör sådant arbete som — i den mån så erfordras för trafikens ohindrade gång — må fortgå jämväl nattetid eller eljest bedrivs under tid före klockan 5 eller efter klockan 24.

333. (ASL § 20)

När särskilda skäl föranleda därtill, må arbetarskyddsstyrelsen medgiva att arbetstagare användes till arbete å tid mellan klockan 24 och klockan 5 i vidare utsträckning än som följer av bestämmelserna i 19 §.

Sådant undantag må ock av arbetarskyddsstyrelsen medgivas, då det av uttalande av arbetstagarnas sammanslutning eller sammanslutningar eller annorledes framgår att det stora flertalet av de arbetstagare, som skulle beröras av undantaget, finner detsamma önskvärt, och ohälsa eller överansträngning ej skäligen kan befaras uppkomma därigenom.

334. (ASL § 21)

Veckovila

För varje period om sju dagar skall arbetstagare, där ej särskilt förhållande tillfälligtvis påkallar undantag, åtnjuta minst tjugufyra timmars sammanhängande ledighet. Sådan veckovila skall såvitt möjligt förläggas till söndag och till samma tider för alla vid ett arbetsställe anställda.

Från vad sålunda stadgats må arbetarskyddsstyrelsen, efter hörande av vederbörande sammanslutningar av arbetsgivare och arbetstagare, medgiva undantag för visst slag av arbete eller visst arbetsställe.

Göres inskränkning i den i första stycket avsedda veckovilan, skall motsvarande frihet från arbete såvitt möjligt beredas.

TGOJ anm. Grupper av anställda, som normalt inte har söndagsarbete, får automatiskt sin veckovila på söndagen. För grupper med söndagsarbete innehåller avtalen numera föreskrifter om fridagar i sådan omfattning, att de i alla normala fall täcker lagens krav.

335—336. (Reservnummer)

337. (ASL § 31)

Angående minderårigs arbetstid skall, utöver vad eljest i lag eller författning stadgas angående begränsning av arbetstiden, gälla, att minderårig med nedan angivna undantag icke i något fall må användas till arbete mer än tio timmar av dygnet eller femtiofyra timmar i veckan.

Särbestäm-
melser för
minderåriga

Har natur- eller olyckshändelse eller annan omständighet, som ej kunnat förutses, vållat avbrott i driften eller ock medfört överhängande fara för sådant avbrott eller för skada å liv, hälsa eller egendom, må minderårigs arbetstid i den mån så är nödigt överstiga tio timmar av dygnet och femtiofyra timmar i veckan. Om arbete utöver nämnda antal timmar samt dess anledning, omfattning och varaktighet åligger det arbetsgivaren att senast inom två dygn från dess början göra anmälan till arbetarskyddsstyrelsen. Arbetet må icke fortsättas utöver sist angivna tid, utan att tillstånd därtill söks hos nämnda myndighet. Angående sådan ansökan skall beslut meddelas ofördröjligen. Anmälan eller ansökan anses gjord, när den i betalt brev avlämnats till posten.

Då så eljest i särskilt fall prövas nödigt, äger arbetarskyddsstyrelsen medgiva att arbetstiden för minderårig under kortare tid utsträcker utöver vad i första stycket sägs.

338. (ASL § 32)

Arbetsgivare är skyldig lämna minderårig arbetstagare erforderlig ledighet för deltagande i kurs för religionsundervisning eller sådan yrkes- eller fortsatt skolundervisning för vilken kostnaden helt eller delvis bestrides av staten eller med kommunala medel.

339. (ASL § 33)

Minderårig arbetstagare skall för nattvila beredas oavbruten ledighet från arbetet under minst elva timmar varje dygn. I denna ledighet skall ingå, om den minderårige ej fyllt sexton år, tiden mellan klockan 19 och klockan 6 samt eljest tiden

mellan klockan 22 och klockan 5 eller, i den utsträckning arbetarskyddsstyrelsen så medgivit beträffande viss ort, visst slag av arbete eller visst arbetsställe, annan tid om sju timmar i följd mellan klockan 22 och klockan 7.

Från vad sålunda stadgats skola gälla följande undantag:

a) Föreligger omständighet, som nämnts i 31 § andra stycket, må minderårig, som fyllt sexton år, i den mån så är nödigt användas till arbete utan att stadgandet i första stycket härövan iakttages. Om anmälan beträffande sådant arbete och ansökan om tillstånd att fortsätta det skall vad i förstnämnda lagrum är stadgat äga motsvarande tillämpning.

b) Arbetarskyddsstyrelsen må, då så finnes påkallat, medgiva att minderårig, som ej fyllt sexton år, användes till arbete å tid mellan klockan 19 och klockan 22, dock att härigenom avvikelse ej må ske från föreskriften att nattvilan skall omfatta minst elva timmar.

c) När särskilda skäl föranleda därtill, må arbetarskyddsstyrelsen medgiva att yngling, som fyllt sexton år och enligt läkarintyg äger god hälsa och kroppsutveckling, användes till arbete utan att stadgandet i första stycket iakttages.

d) Yngling, som fyllt femton år och enligt läkarintyg äger god hälsa och kroppsutveckling, må efter arbetarskyddsstyrelsens medgivande användas till flottningsarbete i den mån förhållandena föranleda därtill.

340. (ASL § 35)

Särbestäm-
melser för
kvinnor

Företer kvinna intyg av läkare eller barnmorska av innehåll, att hon sannolikt kan vänta sin nedkomst inom sex veckor, må ledighet från arbetet ej förvägras henne.

Kvinna, som fött barn, må icke användas till arbete, som avses med förbudet i 24 § första stycket, under de sex första veckorna efter barnsbörden, därest icke med läkarintyg styrkes, att hon utan men för sig eller barnet kan börja arbetet tidigare.

Kvinna, som ammar sitt barn, må ej förvägras erforderlig ledighet härför.

341—349. (Reservnummer)

Utdrag ur Förordning om yrkesmässig automobiltrafik

Förordningen innehåller bl a vissa föreskrifter, som begränsar arbetstiden inom den yrkesmässiga biltrafiken. För biltrafiken gäller dessutom de båda ovannämnda lagarna om arbetstid och arbetarskydd.

350. (KFA § 28)

1 mom. Förare av automobil i yrkesmässig trafik må ej utan uppehåll om minst trettio minuter i följd framföra automobilen under längre tid än fem timmar, såvida icke olyckshändelse eller annan dylik särskild omständighet, som ej kunnat förutses, till annat föranleder. Vad sålunda är stadgat skall dock icke, därest ej biltrafiknämnden annat föreskrivit, äga tillämpning å linjetrafik med omnibuss eller å körningar utslutande inom stationsort. Uppehåll om mindre än trettio minuter räknas som körtid.

2 mom. Beträffande förares arbets- och vilotid skall, utöver vad som enligt lagen om arbetstidens begränsning må vara att iakttaga, gälla följande.

Förares arbetstid må under tjugufyra på varandra följande timmar icke, där ej sådan särskild omständighet, som i 1 mom. sägs, annat påkallar, överskrida elva timmar. Då tjänstgöring ej kan på annat sätt lämpligen ordnas, må emellertid arbetstiden utsträckas till tretton timmar, därest arbetstiden under en tidrymd av fyrtioåtta timmar ej överskrider sammanlagt tjugutvå timmar.

I arbetstiden skall inräknas all den tid, föraren till följd av sin tjänstgöring tillbringar å automobil, som brukas i trafiken, så ock tid, som av honom användes för automobilens skötsel eller för på- eller avlastning av gods, vilket befordras med automobilen, ävensom rast, som understiger trettio minuter eller under vilken föraren icke äger frihet att avlägsna sig från automobilen.

Föraren skall åtnjuta minst nio sammanhängande timmars vila under varje tidrymd av tjugufyra timmar räknat från början av vilken tjänstgöring som helst, därest ej sådan särskild omständighet, som i 1 mom. sägs, annat påkallar. Denna vilotid må emellertid två gånger under varje period av sju sammanhängande dygn minskas till lägst sju timmar.

Då synnerliga skäl därtill föranleda, äger biltrafiknämnden medgiva avvikelser från bestämmelserna i detta mom. Beslut

350—400

hårom skall, såvitt angår företag, å vilket lagen om arbets-
tidens begränsning är att tillämpa, fattas efter samråd med
[arbetsrådet]¹⁾.

351—400. (Reservnummer)

¹⁾ Numera arbetarskyddsstyrelsen.

TRAFIKAKTIEBOLAGET GRÄNGESBERG-OXELÖSUNDS
JÄRNVÄGAR

Utdrag 03 ur särtryck 0270

Utkom från trycket
den 15 dec. 1962

Utgåva 1

FÖRETAGSNÄMND
OCH
FÖRSLAGSVERKSAMHET

Gäller fr o m den 1 januari 1963

Företagsnämnd och förslagsverksamhet

Utdrag 03 omfattar avd M, Företagsnämnd och förslagsverksamhet, ur str 0270, Allmänna personalbestämmelser. Utdraget omfattar sidorna 327—344 ur str 0270.

Förteckning över ändringstryck

Ändringstryck skall antecknas här nedan, sedan utdraget kompletterats.

Ä n d r i n g s t r y c k							
nr	gäller fr o m den	infört		nr	gäller fr o m den	infört	
		den	av			den	av
1				11			
2				12			
3				13			
4				14			
5				15			
6				16			
7				17			
8				18			
9				19			
10				20			

M. Företagsnämnd och förslagsverksamhet

Företagsnämnd

801:1. Mellan Trafikaktiebolaget Grängesberg—Oxelösunds Järnvägar (TGOJ) — företaget å ena sidan och Svenska Järnvägsmanaförbundet (SJMF), Svenska Järnvägarnas Kontorspersonal- och Arbetsledareförbund (KPF) samt Statens Järnvägars Befälsförbund (SJBf) å den andra, har följande avtal träffats angående företagsnämnd inom TGOJ. Allmänt

2. Ett väsentligt syfte med fortlöpande kontakter mellan företaget och de anställda i företagsnämnden är att skapa bästa möjliga resultat av företagets verksamhet. Detta är ett gemensamt intresse. Strävandena till ökad effektivitet måste genomföras under beaktande av den mänskliga arbetskraftens anpassning till ändrade förhållanden. Enligt avtalet skall företaget genom att informera de anställdas representanter om verksamhetens tekniska och ekonomiska förhållanden skapa möjlighet för de anställda att komma med uppslag och synpunkter till gagn för verksamheten och till förbättring av arbetsförhållandena. Verksamhetens syfte och bedrivande

Ett annat motiv för företagsnämndens verksamhet är de anställdas krav på ökad insyn i företaget. Det har framstått som önskvärt, att den anställda kan få en uppfattning om den egna arbetsuppgiftens betydelse, sedd i ett vidare sammanhang. Genom företagsnämnden skall företaget kunna lämna sådana upplysningar, att de anställda kan bilda sig en riktig föreställning om verksamheten och dess ekonomiska förhållanden och ge sin mening tillkänna därom.

Det är förutsatt, att man i företagsnämnden samråder om väsentliga frågor för företaget och dess anställda. Av samrådets natur följer, att detta föregår beslut och eventuella förändringar. Samrådet inrymmer även möjligheter att främja ett gott förhållande mellan arbetsledning och övriga anställda.

Genom förslagsverksamheten har de anställda möjlighet att i särskild ordning framföra förslag och rätt att få dessa bedömda av företagsnämnden. Det har förutsatts, att företaget skall söka underlätta för de anställda att komma med förslag och att de anställda skall göra sitt bästa för att lägga fram dylika.

Företagsnämnden har själv tillagts ansvar för att de informationer och diskussioner, som förekommit vid sammanträdena, förs vidare till de anställda i övrigt.

Avtalets syften kan icke uppnås enbart genom den formella tillämpningen. Avgörande för resultatet av företagsnämndens verksamhet är viljan till samförstånd och samarbete mellan berörda parter.

**Allmänna
uppgifter**

- 802.** Företagsnämnden är ett organ för information och samråd och har på det sätt, som närmare anges i art 803—809, till uppgift att upprätthålla fortlöpande samverkan mellan företaget och de anställda för att åstadkomma bästa möjliga driftsresultat och betjäning av kunderna (allmänheten), att bereda de anställda insikt i verksamhetens ekonomiska, tekniska och organisatoriska betingelser och dess resultat, att verka för god hushållning med arbetskraft och materiel, att verka för säkerhet, sundhet och trivsel i arbetet, att främja yrkesutbildningen samt att i övrigt verka för goda drifts- och arbetsförhållanden.

**Driftens eko-
nomi, teknik,
organisation,
planering och
utveckling**

- 803.** I sin strävan att främja företagets uppgifter och driftsresultat skall nämnden — med särskilt beaktande av att de anställdas erfarenheter tillvaratas — behandla frågor rörande driftens ekonomi, teknik, organisation, planering och utveckling. Det åligger företaget att genom fortlöpande redogörelser lämna nämnden informationer om företagets ekonomiska betingelser, företagna eller ifrågasatta omläggningar eller andra viktiga förändringar av drifts- och arbetsförhållandena, nya arbetsmetoder och övriga tekniska anordningar i den mån sådan information icke skulle medföra skada för företaget. Nämnden skall beredas tillfälle att yttra sig kring informationen.

Uppkommer fråga om att nedlägga, inställa eller väsentligt inskränka driften, skall i förväg och i så god tid som möjligt samråd därom äga rum i nämnden. Om sådan åtgärd anmäls till myndighet, skall anmälan delges nämnden och denna fortlöpande hållas underrättad om ärendet.

**Förslagsverk-
samhet**

- 804.** Förslag, som inkommer till nämnden från anställd, till förändrade driftsmetoder eller andra åtgärder till gagn för företaget skall bedömas av nämnden. Den skall därvid överväga om belöning bör utgå till förslagsställaren. Om företaget tillgodo gör sig förslaget, skall nämnden beredas tillfälle att yttra sig om belöningens storlek, innan beslut fattas härom. Vid bedömning av förslag skall hänsyn tas till den användbarhet och det ekonomiska eller eljest praktiska värde förslaget har.

Nämnden skall hålla förslagsställaren underrättad om förslagens behandling.

Inom nämnden skall samråd äga rum om formerna för förslagsverksamheten.

Nämnden kan inrätta särskild förslagskommitté, och även tilldela denna egna befogenheter i fråga om förslagsverksamheten.

Om förslag senare visar sig vara väsentligt värdefullare än man vid den första bedömningen antagit, kan belöningsbeloppets storlek efter framställning omprövas. Framställning om sådan omprövning kan göras inom tre år från det att förslaget blivit antaget.

805. Nämnden skall verka för god ordning i arbetet och för ett gott förhållande mellan arbetsledning och övriga anställda. Nämnden bör icke till behandling uppta klagomål mot bestämd (namngiven) person — vare sig arbetsledare eller annan. Förhållandet mellan arbetsledning och övriga anställda
806. Nämnden skall i samförstånd med skyddsombud och skyddskommitté verka för effektivisering av skyddsarbetet och arbetshygienien inom TGOJ. Betydelsen av ändamålsenliga arbetslokaler, lämpliga personalrum och dylikt bör därvid beaktas. Arbetskyddsfrågor
807. Det åligger nämnden att ägna uppmärksamhet åt att de anställda, särskilt de nyanställda, erhåller god och allsidig yrkesutbildning. Yrkesutbildning
808. Företagsnämnden bör ägna uppmärksamhet åt principiella frågor rörande arbetsstudier inom företaget. Arbetsstudier
809. Företagsnämnden får icke ta befattning med frågor, som regleras genom kollektivavtal eller motsvarande, eller andra frågor rörande arbetsvillkoren, vilka normalt handläggs av facklig organisation. Detsamma gäller frågor, som ankommer på förordningsfullmäktige, turlistkommitté eller liknande organ. Frågor, som icke skall behandlas av nämnden
810. Ledamot (suppleant) eller sekreterare i nämnden får icke yppa eller använda sig av sådan upplysning i nämnden, som han vet vara yrkes- eller affärshemlighet eller mot vars yppande särskilt förbehåll gjorts. Tystnadsplikt
811. Företagsnämnden består av ledamöter utsedda av dels företaget, dels de anställdas fackliga organisationer. Antalet representanter från företaget får ej överstiga antalet personalrepresentanter. Företagsnämndens sammansättning

Nämnden skall bestå av:

- högst 13 ledamöter, utsedda av företaget,
- 6 ledamöter, utsedda av SJMF lokalavdelningar,
- 2 ledamöter, utsedda av KPF lokalavdelning och
- 2 ledamöter, utsedda av SJBF lokalavdelning.

Anm. Härtill kommer tre observatörer, utsedda av de anställda i Oxelösunds hamn.

För varje ledamot utses 1 suppleant, som bör vara personlig. Mandattiden för ledamöter och suppleanter omfattar 2 år.

Ledamot i nämnden skall ha fyllt 21 år, besitta ansvars-känsla och gott omdöme samt vara väl förtrogen med arbets- och driftsförhållandena inom sitt arbetsområde.

Lämnar ledamot eller suppleant sin anställning inom TGOJ upphör hans uppdrag i nämnden.

Ordförande i nämnden utses av företaget bland dess ordinarie ledamöter. Nämnden utser inom sig vice ordförande. Sekreterare utses inom eller utom nämnden.

Arbetsformer,
sammanträ-
den, protokoll

812. Företagsnämnden håller ordinarie sammanträde en gång varje kalenderkvartal, om annat ej beslutas av nämnden.

Senast tio dagar före ordinarie sammanträde skall ordföranden tillställa övriga ledamöter i nämnden skriftlig kallelse till sammanträdet.

Vid ordinarie sammanträde skall upptas frågor, om vilkas behandling ledamot hos ordföranden gjort skriftlig framställning senast sju dagar före sammanträdet. Nämnden äger dock uppta annat ärende till behandling, om ledamöterna är ense därom.

Föredragningslista och handlingar avsedda att belysa frågor, som kan behandlas vid ordinarie sammanträde, bör tillställas ledamöterna senast tre dagar före sammanträdet.

Extra sammanträde hålls, om ledamot begär det, för behandling av ärende, som ej lämpligen kan anstå till ordinarie sammanträde. Till extra sammanträde skall skriftlig kallelse med uppgift om ärendet tillställas ledamöterna i så god tid som möjligt.

Över nämndens sammanträde upprättas protokoll, som justeras av ordföranden och två av personalrepresentanterna. Har vid behandlingen av viss fråga uttalats olika meningar, skall antecknas om de skilda synpunkterna göras i protokollet om så yrkas.

Protokollet bör om möjligt vara utlämnat senast fjorton dagar efter sammanträdet.

Nämnden kan i övrigt överenskomma om ordningen för sammanträde.

813. För deltagande i företagsnämndssammanträde erhåller ledamot, utsedd av personalorganisation, ersättning av företaget med 15: — kr. Hålls sammanträde under tjänstetid, skall ledamot åtnjuta ledighet utan löneavdrag (samma ersättning som vid semester) under den tid som åtgår.

Ersättning till nämndledamöter

Tid för deltagande i nämndens sammanträden får icke i något fall anses som tjänstgöringstid för beräkning av övertid.

Bestämmelserna i denna artikel skall i förekommande fall gälla jämväl för sekreterare, utsedd utom nämnden, samt för suppleant, som deltar i sammanträde vid förfall för ledamot.

Med företagsnämndens verksamhet förenade skäligen omkostnader bestrids av företaget, som också skall tillhandahålla lokal för sammanträdena.

- TGOJ *anm.* Företagets ledamöter liksom andra anställda, som deltar i nämndssammanträde på förvaltningens initiativ, erhåller ersättning, ledighet etc som övriga ledamöter.

Sammanträde inom företagsnämndsverksamhetens ram, som anställd deltar i på kallelse av beslutsmässig chef, utgör sådan "förrättning", som berättigar till traktamente i de fall villkoren i övrigt uppfylls. Anställd som avlönas enligt verkstads-, banarbetar-, bilavtal eller motsvarande erhåller vid sådana uppdrag traktamente enligt TGOJ linjeavtal.

Här nämnda förmåner av olika slag utbetalas ej till anställda som deltar i sammanträde som gäster.

814. Vidareinformationen åligger nämnden i dess helhet och resultatet av nämndens arbete skall bekantgöras för de anställda på lämpligt sätt.

Vidareinformation

815. Tvist angående tolkning och tillämpning av detta avtal skall behandlas på sätt som föreskrivs i gällande förhandlingsordning resp huvudavtal mellan Svenska Järnvägarnas Arbetsgivareförening och berörda personalorganisationer.

Tolknings-
tvist

816. Detta avtal gäller fr o m den 1 januari 1960 t o m den 31 december 1960. Om det icke blivit skriftligen uppsagt minst 3 månader före sistnämnda dag, anses avtalet förlängt för ett år och så vidare allt framgent med samma uppsägningstid.

Giltighetstid

- 817—829. (Reservnummer)

Regler för förslagsverksamheten

Med stöd av företagsnämndsavtalet har företagsnämnden fastställt följande regler för förslagsverksamheten och förslagskommitténs arbete.

- Syftemål** 830. Förslagsverksamheten syftar till att öka intresset hos de anställda för företagets utveckling genom belöning av förslag, som innebär en förbättring eller förenkling av arbetsmetoder, maskiner, verktyg och rullande materiel eller en ökning av säkerheten på arbetsplatsen.
- Förslagskommitté och kontaktmän** 831. I enlighet med avtal om företagsnämnder utses ledamöter i förslagskommittén för en tid av 2 kalenderår. Kommittén består av 4 ledamöter, varav 2 väljs av förvaltningen och 2 av personalorganisationerna.
Kommittén har befogenhet att utse lämpligt antal medarbetare, som kontaktmän mellan kommittén och förslagsställarna.
- Inlämning och bedömning av förslag** 832. Förslagen bör vara uppgjorda på en särskild förslagsblankett, som tillhandahålls av närmaste förman eller kontaktsman. Färdiga förslag insänds till förslagskommittén antingen direkt eller genom kontaktsman. De kan om så önskas även lämnas till någon av arbetsledarna.
Inkomna förslag granskas och bedöms av förslagskommittén. Färdigbehandlat förslag, som rekommenderas till belöning, överlämnas till förvaltningen, varvid förslag lämnas till belöningens storlek.
- Grunder för belöning** 833. För att ett förslag skall kunna belönas fordras,
att förslaget skall vara antaget till utförande,
att förslaget innebär något nytt för företaget och ej redan varit eller är under behandling,
att förslaget ej avser en idé, som någon annan har företrädesrätt till,
att förslaget ej kan hänföras till vad förslagsställaren normalt har skyldighet att framlägga inom ramen för sin arbetsuppgift och
att förslaget ej innebär rättande av påtagligt fel, som rutinmässigt bör rapporteras.
- Belöning av förslag** 834. 1. Ersättning för förslag vid vilkas användning man direkt kan beräkna vinsten, beräknas i huvudsak så, att förslagsställaren erhåller 10 % av första årets vinst.
2. Belöningar för förslag, vid vilkas genomförande en besparing ej kan uträknas, utgår enligt en fast skala från 100 till 1 000 kronor med 25-kronorsintervaller.
Belöningens storlek bestäms av förvaltningen.

Om ett förslag, som ej har antagits, senare kommer till utförande, skall belöningsfrågan upptas till behandling.

Utbetalning av belöningar sker vid företagsnämndens sista sammanträde för året, vartill belönade förslagsställare inbjuds.

835. Är en förslagsställare missnöjd med förslagskommitténs yttrande kan han kräva, att kommittén omprövar sin inställning. Detta krav skall då kompletteras med ytterligare synpunkter, vilka förslagsställaren, om han så önskar, kan framlägga muntligt vid lämpligt kommittésammanträde. Är han därefter fortfarande missnöjd, kan han överklaga förslagskommitténs yttrande hos företagsnämnden. Klagomål

836—839. (Reservnummer)

Regler för förslagskommittén

840. Förslagskommittén har att utreda, bedöma och föreslå belöning av inkomna förslag enligt förslagsverksamheten fastställda regler. Kommitténs arbete skall präglas av opartiskhet och grundlighet. Allmän uppgift

Som sekreterare utses lämplig person utanför förslagskommittén.

841. För verksamheten fastställs följande arbetsordning: Arbetsordning
- a) Mottagandet av inkomna förslag erkänns där så är möjligt.
 - b) Inkomna förslag registreras.
 - c) Förslagen förbereds till behandling. Kommittéledamöterna skall om möjligt få tillfälle att före sammanträdet sätta sig in i förslagen.
 - d) Kommittén sammanträder när lämpligt antal förslag föreligger, dock minst en gång i kvartalet.
 - e) I samtliga fall, där den objektiva utredningen så kräver, skall yttrande inhämtas från sakkunnig inom förvaltningen. I de fall ordföranden finner så vara lämpligt införskaffas yttrande före sammanträdet.
 - f) Kommitténs förslag jämte motiv härför protokollförs.

g) Förslagsställaren kan kallas till kommitténs sammanträde för att få tillfälle att förtydliga sitt förslag.

h) Kommitténs medlemmar och kontaktmän är skyldiga att på anmodan ge förslagsställarna hjälp med utformning av förslagen.

i) Efter behandling av förslaget överlämnas detta till förvaltningen, om möjligt 10 dagar före företagsnämndens sammanträde.

j) Slutbehandlade förslag arkiveras.

k) I början av året insänds till förvaltningen en sammanställning av kommitténs arbete under föregående år.

Samtliga åtgärder (mom a—k) vidtas genom ordförandens i förslagskommittén försorg.

TRAFIKAKTIEBOLAGET GRÄNGESBERG-OXELÖSUNDS
JÄRNVÄGAR

Utdrag 04 ur särtryck 0270

Utkom från trycket
den 15 dec. 1962

Utgåva 1

FÖRORDSFULLMÄKTIGE

Gäller fr o m den 1 januari 1963

Förordsfullmäktige

Utdrag 04 omfattar avd N, Förordsfullmäktige, ur str 0270, utdraget omspänner sidorna 345—348 ur str 0270. Allmänna personalbestämmelser.

Förteckning över ändringstryck

Ändringstryck skall antecknas här nedan, sedan utdraget kompletterats.

Ä n d r i n g s t r y c k							
nr	gäller fr o m den	infört		nr	gäller fr o m den	infört	
		den	av			den	av
1				11			
2				12			
3				13			
4				14			
5				15			
6				16			
7				17			
8				18			
9				19			
10				20			

N. Förordsfullmäktige

Mellan Trafikaktiebolaget Grängesberg—Oxelösunds Järnvägar (TGOJ) och Svenska Järnvägsmanaförbundet (SJMF) samt Svenska Järnvägarnas Kontorspersonal- och Arbetsledareförbund (KPF) har följande avtal träffats angående förordsfullmäktige inom TGOJ. Avtalet gäller tills vidare.

851. Innan förslag avges eller beslut fattas i frågor, som anges i art 852, skall vederbörande chef inhämta de anställdas uppfattning därom genom särskilda förordsfullmäktige. Ändamålet härmed är att ge chefen vidgat underlag för en så rättvis och allsidig bedömning som möjligt av den föreliggande frågan. Allmänna bestämmelser
852. Förordsfullmäktigs uppfattning skall inhämtas i frågor rörande: Frågor som skall underställas förordsfullmäktige
- a) tillsättande av ledigförklarad befattning genom befordran, transport eller förordnande inom sådan personalgrupp, för vilken förordsfullmäktig skall väljas enligt art 853,
 - b) uttagning till kurs för utbildning till banmästare, stationsförmän, konduktör eller kontorist inom driftavdelningen,
 - c) tvångsförflyttning och bestraffning inom sådan personalgrupp, för vilken förordsfullmäktig skall väljas enligt art 853.
853. För var och en av nedanstående grupper av anställda skall väljas en förordsfullmäktig och två suppleanter för denne, nämligen Personalgrupper för vilka förordsfullmäktige skall väljas
- a) inom driftavdelningen
 - trafikbiträden och förste trafikbiträden, som med hänsyn till utbildning och användning hänförs till personal i expeditionstjänst (innertjänst),
 - trafikbiträden och förste trafikbiträden i övrig tjänst (yttertjänst),
 - maskinbiträden och förste maskinbiträden,
 - lokbiträden och lokomotorförare,
 - konduktörer, tågmästare, rälsbussförare och motorvagnsförare,
 - lokförare,
 - kontorister,
 - stationsförmän, bangårdsmästare, förste bangårdsmästare, vagnförmän och stallförmän
 - förste kontorister, kansliskrivare och förste kansliskrivare,
 - platsföreståndare i högst lgd 14;

- b) *inom tekniska avdelningen*
- banbiträden och förste banbiträden,
 - förrådsbiträden, maskinbiträden, förste förrådsbiträden och förste maskinbiträden,
 - reparatörer, förste reparatörer vid ban- och elsektionerna och banförmän,
 - reparatörer och förste reparatörer inom övriga teka,
 - kontorister, förste kontorister, kopister, kansliskrivare och förste kansliskrivare,
 - förrådsmän och verkstadsförmän,
 - banmästare och överbanmästare,
 - lednings-, tele- och signalförmän samt lednings-, tele- och signalmästare.

Förordsfull-
mäktige som
skall kallas
till samman-
träde

854. Då chef skall ta ställning till fråga, som anges i art 852, skall han kalla följande förordsfullmäktige till sammanträde, nämligen

vid tillsättning av ledigförklarad befattning eller uttagning till kurs: förordsfullmäktige dels för den grupp, som den ledigförklarade befattningen tillhör resp den grupp till vilken befordran genom utbildningen avser, dels för den eller de grupper, från vilken befordran resp uttagning i regel sker;

i övriga fall: förordsfullmäktig för den grupp, till vilken den befattningshavare hör, som direkt berörs av ärendet i fråga.

Förordsfullmäktig eller suppleant får ej delta i sammanträde, vid vilket behandlas ärende, som direkt berör honom själv.

Skulle såväl fullmäktig som dennes båda suppleanter vara förhindrade att delta i sammanträde eller saknas såväl fullmäktig som suppleanter, äger chefen att i varje särskilt fall utse annan valbar inom vederbörande grupp av anställda att för tillfället fungera som förordsfullmäktig.

Fullmäktige-
sammanträden

855. Vid fullmäktigesammanträden skall chefen redogöra för sin inställning till det eller de ärenden, som skall behandlas. Förordsfullmäktig skall även beredas tillfälle att redogöra för sin uppfattning samt motivera densamma.

Ifråga om tillsättande av ledigförklarad befattning eller uttagning till kurs skall senast sex dagar före sammanträdet namnen på de sökande delges vederbörande förordsfullmäktige. Vid sammanträdet skall chefen delge förordsfullmäktig sökandes personliga data (anställningsdata, befordringsdata, kursdata, utbildningsdata), som normalt kan öva inflytande på frågans avgörande samt redogöra för sökandes meriter med avseende på förtjänst och skicklighet och hur han preliminärt tänkt sig ordningen mellan dem. Förordsfullmäktig å sin sida

äger att framhålla sin uppfattning om de sökande med hänsyn till deras ådagalagda erfarenhet, kunnighet och skicklighet i facket, personliga befäsegenskaper samt i främsta rummet lämplighet för den ifrågavarande befattningen.

Chefen äger dock att ensam fatta beslut. Beslutet skall delges dem, som deltagit i sammanträdet.

Vid fullmäktigesammanträde skall föras protokoll, som skall undertecknas av de närvarande. Därest fullmäktig vidhåller en från chefen avvikande mening, skall detta antecknas i protokollet eller i särskild bilaga med angivande av de skäl, som enligt fullmäktigs mening ur tjänstens synpunkt bort föranleda annat beslut. Om ej skiljaktig mening förekommer, skall likaledes detta antecknas i protokollet.

TGOJ anm. Sammanträde som förordsfullmäktig deltar i på kallelse av beslutsmässig chef utgör sådan "förrättning", som berättigar till traktamente i de fall villkoren i övrigt uppfylls.

856. Förordsfullmäktigs yttrande må, då så lämpligen kan ske och under förutsättning att vederbörande fullmäktig samtycker härtil, inhämtas skriftligen varvid bestämmelserna i art 855 i tillämpliga delar skall iaktas. Skriftligt yttrande från förordsfullmäktige

857. Efter motiverad framställning i varje särskilt fall kan chef medge förordsfullmäktig att, om tjänsten ej lägger hinder i vägen, resa till sökandens placeringsort för att inhämta närmare upplysningar om honom. Dylik resa skall icke föranleda löneavdrag men berättigar ej till traktamentsersättning. Resor till aspirants placeringsort

858. Förordsfullmäktige och suppleanter utses för en tid av två kalenderår genom val, som förrättas i februari varje jämnt kalenderår (1964, 1966 osv). Valberättigad inom viss personalgrupp är endast ordinarie befattningshavare i gruppen ifråga. För valbarhet fordras att vara valberättigad. Val av förordsfullmäktige

Som valförrättare skall personalchefen fungera eller den han i sitt ställe förordnar. För valet avsedda valsedlar och kuvert skall genom valförrättarens försorg göras tillgängliga för en var valberättigad. På valsedeln skall den väljande på därför avsedd plats ange de befattningshavare, som önskas valda till fullmäktig och suppleanter. Valsedeln inläggs därefter i valkuvert, som förses med den väljandes bevittnade namnteckning. På valsedel och valkuvert skall jämväl antecknas titel m m enligt uppställningen. Valsedelsförsändelserna sänds tjänstevägen till valförrättaren och skall vara denne tillhanda senast den 15 februari.

Vid valförrättningen skall två av valförrättaren tillkallade

vittnen närvara. Denna skall tillgå så, att de enskilda befattningshavarnas val av fullmäktig och suppleanter förblir hemlig.

Valförrättaren och vittnena skall granska:

att de röstande är valberättigade,

att de röstande valt fullmäktig och suppleanter, som är valbara för den grupp av anställda den röstande tillhör,

att valsedlar och valkuvert ifyllts enligt föreskrifterna och

att valet i övrigt skett i överensstämmelse med gällande bestämmelser.

Valförsändelser, som ej uppfyller angivna fordringar skall kasseras. I tveksamma fall avgör valförrättaren om en valförsändelse skall kasseras eller ej. Valsedel, som upptar namn på en eller två ej valbara anställda, skall dock ej av denna anledning kasseras, men de ogiltiga namnen får ej medräknas vid röstsammanräkningen.

De som vid röstsammanräkningen erhållit högsta röstetalet till de olika posterna skall anses valda till resp fullmäktig, förste suppleant och andra suppleant. Vid lika röstetal för två eller flera avgörs genom lottnings, vem som skall anses vald till ifrågavarande post.

Vid valförrättningen skall det föras protokoll med uppgift om antalet avgivna röster och fördelningen därav på de olika kandidaterna. De avgivna valsedlarna skall omedelbart efter röstsammanräkningen tillvaratas och förvaras på betryggande sätt under två år. Valkuverten skall omedelbart efter valet brännas.

Genom valförrättarens försorg skall den som valts till fullmäktig eller suppleant, underrättas därom.

Förordsfullmäktig eller suppleant, som genom befordran eller på annat sätt ej längre är valbar för gruppen i fråga, skall anses ha avgått från uppdraget. Fyllnadsval skall dock ej verkställas utan fullmäktig utses vid behov enligt bestämmelserna i art 854.

859—900. (Reservnummer)